

PROTOKÓŁ NR V/XXVII/16 z XXVII SESJI SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO V KADENCJI

(19.09.2016 r. – Sala Sejmu Śląskiego, Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego
w Katowicach, ul. Ligonía 46)

1. Otwarcie sesji – godz. 11¹⁰ – radny Grzegorz Wolnik, Przewodniczący Sejmiku.

- **radny Grzegorz Wolnik, Przewodniczący Sejmiku** – spośród 45 radnych Sejmiku Województwa Śląskiego w dzisiejszej sesji, zwołanej na podstawie art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie województwa, uczestniczy zgodnie z listą obecności 39 radnych. Stwierdzam zatem prawomocność obrad Sejmiku Województwa Śląskiego. Gorąco witam przybyłych gości. Witam serdecznie Pana Andrzeja Misiółka Senatora RP, Pana Piotra Miklisa, Dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli, Pana Krzysztofa Justyńskiego, Komendanta Wojewódzkiego Policji. Witam oczywiście Zarząd Województwa Śląskiego na czele z Panem Marszałkiem Wojciechem Saługą, witam Panią Skarbnik Elżbietę Stolorz-Krzysz, witam Panią Anetę Moczowską, Sekretarz Województwa. Witam dyrektorów wydziałów Urzędu Marszałkowskiego, witam dyrektorów jednostek, prezesów spółek. Dziękuję, że możemy Państwa gościć. Witam przedstawicieli mediów i oczywiście tradycyjnie witam serdecznie Państwa Radnych Sejmiku Województwa Śląskiego. Na galerii jest obecny Pan Mirosław Sekuła, były Marszałek Województwa Śląskiego. Przechodzimy do kolejnego punktu, a mianowicie rozpatrzenie proponowanych zmian w porządku obrad.

2. Rozpatrzenie proponowanych zmian w porządku obrad:

Porządek obrad:

1. Otwarcie sesji Sejmiku.
2. Rozpatrzenie proponowanych zmian w porządku obrad.
3. Informacja o realizacji *Kontraktów Terytorialnych* w 2015 roku.
4. *Rozwiązywanie problemów społecznych Bytomia. Informacja o wynikach kontroli* – wystąpienie Pana Piotra Miklisa, Dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Katowicach.
5. Podjęcie uchwały w sprawie zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Śląskiego na lata 2016-2025 (**druk V/459**).
6. Podjęcie uchwały w sprawie zmian budżetu i w budżecie Województwa Śląskiego na 2016 rok (**druk V/460**).

7. Podjęcie uchwały w sprawie przyjęcia Regulaminu określającego zasady udzielania dotacji celowych na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków województwa śląskiego (**druk V/374**).
8. Podjęcie uchwały w sprawie przekształcenia Regionalnego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli „WOM” w Częstochowie polegającego na zmianie organizacji tej placówki poprzez wyłączenie z jego struktury Ośrodka Szkoleniowego w Złotym Potoku (**druk V/330**).
9. Podjęcie uchwały w sprawie powierzenia organizatorom publicznego transportu zbiorowego zadań własnych Województwa Śląskiego (**druk V/457**).
10. Podjęcie uchwały w sprawie rozszerzenia działalności Śląskiego Centrum Rehabilitacji i Prewencji w Ustroniu (**druk V/458**).
11. Podjęcie uchwały w sprawie wyznaczenia Aglomeracji Zasole Bielańskie (**druk V/447**).
12. Podjęcie uchwały w sprawie wyznaczenia Aglomeracji Woźniki (**druk V/448**).
13. Podjęcie uchwały w sprawie wyznaczenia Aglomeracji Woźniki-Psary (**druk V/449**).
14. Podjęcie uchwały w sprawie wyznaczenia Aglomeracji Orzesze (**druk V/450**).
15. Podjęcie uchwały w sprawie wyznaczenia Aglomeracji Częstochowa (**druk V/451**).
16. Podjęcie uchwały w sprawie wyznaczenia Aglomeracji Będzin (**druk V/452**).
17. Podjęcie uchwały w sprawie wyznaczenia Aglomeracji Wręczyca Wielka (**druk V/453**).
18. Podjęcie uchwały w sprawie wyznaczenia Aglomeracji Kruszyna (**druk V/454**).
19. Podjęcie uchwały w sprawie wyznaczenia Aglomeracji Suszec (**druk V/455**).
20. Podjęcie uchwały w sprawie wyznaczenia Aglomeracji Pisarzowice (**druk V/456**).
21. Sprawozdanie z działalności Zarządu Województwa Śląskiego w okresie pomiędzy sesjami.
22. Interpelacje, zapytania, wnioski, oświadczenia radnych.
23. Zamknięcie sesji Sejmiku.

- **radny Grzegorz Wolnik, Przewodniczący Sejmiku** – Komisja Rewizyjna wnosi o umieszczenie w porządku obrad dodatkowego projektu uchwały w sprawie rozpatrzenia skargi na Marszałka Województwa Śląskiego. Mają Państwo przed sobą druk V/462. Po ewentualnym przegłosowaniu proponuję

umieszczenie tego projektu uchwały jako ostatniego punktu przed sprawozdaniem Zarządu. Czy są inne propozycje do porządku obrad ?

- **Wicemarszałek Aleksandra Skowronek** – w imieniu Zarządu Województwa Śląskiego proszę o zdjęcie z porządku obrad uchwały w sprawie przekształcenia Regionalnego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli WOM w Częstochowie, polegającego na zmianie organizacyjnej tej placówki poprzez wyłączenie z jego struktury ośrodka szkoleniowego w Złotym Potoku. Jest to druk 330. Przedmiotowy projekt uchwały będzie procedowany na najbliższym posiedzeniu Sejmiku.

- **radny Jarosław Makowski** – w imieniu klubów koalicyjnych chciałbym poprosić Państwa abyśmy dzisiaj do porządku obrad włączyli apel dotyczący zaniechania konfrontacyjnych wystąpień wobec środowisk śląskich regionalistów. Podkreślam bardzo mocno, że jest to po prostu apel wobec tych wszystkich, którzy szanują w debacie publicznej argumenty, szanują racje i przede wszystkim szanują się nawzajem. Jeżeli Państwo pozwolą to teraz przeczytam ten krótki apel, potem poprosiłbym Pana Przewodniczącego żeby rozdać wszystkim i jak już się zapoznamy z treścią tego apelu, który powstał dzisiaj rano, to prosiłbym Państwa o głosy ... *Górny Śląsk, którego wschodnia część znajduje się w granicach województwa śląskiego, wyróżnia się pośród regionów Rzeczypospolitej Polskiej silną tożsamością swych mieszkańców, przywiązanych do kulturowych tradycji, kształtowanych na styku wpływów polskich, niemieckich, czeskich i morawskich. W ostatnich latach tożsamość ta, tłumiona w okresie Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, odradza się i manifestowana jest w coraz bardziej różnorodnych formach. Proces ten, wzbogacający państwo i społeczeństwo, zasługuje na życzliwość i wsparcie władz Rzeczypospolitej Polskiej oraz województwa śląskiego. Z tym większym niepokojem obserwujemy nasilające się w ostatnich miesiącach ataki na środowisko regionalistów. Publiczne wypowiedzi reprezentantów rządu, parlamentu oraz Narodowej Rady Rozwoju przy Prezydencie RP, napastliwe wobec legalnie działających śląskich stowarzyszeń, prowadzić mogą do zaostrzania konfliktów i destabilizacji regionu. Postulaty wykorzystania przeciw śląskim działaczom aparatu przymusu czy wojsk obrony terytorialnej świadczą o niezrozumieniu istoty państwa prawa i idei społeczeństwa obywatelskiego. Sejmik Województwa Śląskiego apeluje o prowadzenie politycznych sporów w sposób odpowiedzialny, wolny od pomówień i niebezpiecznej gry na emocjach.* Specjalnie tutaj nie ma żadnych nazwisk, jest ogólny apel, ponieważ uważamy, że przyczyni się to do dobra jakim jest szacunek wobec innego człowieka, nawet jeśli ten ma inne poglądy polityczne, światopoglądowe, czy religijne. Jest tak, że w demokratycznym i wolnym społeczeństwie niektórzy tylko są winni, niektórzy tylko mówią rzeczy niemądre, ale w wolnym i demokratycznym społeczeństwie wszyscy jesteśmy

odpowiedzialni. Dziś głosując za tym apelem głosujemy w imię odpowiedzialności i przyzwoitości.

- **radny Grzegorz Wolnik, Przewodniczący Sejmiku** – bardzo proszę o tekst ... proszę o powielenie tego tekstu aby Państwo Radni wiedzieli nad czym mają głosować, więc jak tylko materiały wrócą to przejdziemy do głosowania.
- **radny Jan Kawulok** – ponieważ tutaj to co złożył Pan Przewodniczący, myśmy o 9⁰⁰ mieli konwent i tematu jeszcze nie było, w związku z tym bardzo bym prosił o 10 minut przerwy przed głosowaniem nad tym porządkiem. O godzinie 9⁰⁰ zadałem dwukrotnie pytanie czy są planowane jakieś stanowiska, rozszerzenie porządku obrad – była odpowiedź że nie i na pewno jest to dla nas zaskoczeniem, ponieważ temat jest zupełnie dla nas nowy. On się pojawił między 9³⁰ a 11⁰⁰, stąd prośba o przerwę przed głosowaniem porządku obrad.
- **radny Grzegorz Wolnik, Przewodniczący Sejmiku** – Panie Przewodniczący ! Nie ma żadnego problemu ! Najpierw dostaniecie Państwo do ręki tekst, a później się będziemy zastanawiać nad tym co wprowadzamy i w jaki sposób ... a teraz przechodzimy do głosowania, przypominam, że zmiany w porządku wymagają bezwzględnej większości głosów.

Głosowanie nad wprowadzeniem do porządku obrad projektu uchwały w sprawie rozpatrzenia skargi na Marszałka Województwa Śląskiego (druk V/462):

za	38
przeciw	0
wstrzym.	1

- **radny Grzegorz Wolnik, Przewodniczący Sejmiku** –...a zatem punkt znalazł się w porządku, po uchwałach aglomeracyjnych, przed sprawozdaniem Zarządu.

Głosowanie nad zdjęciem z porządku obrad projektu uchwały w sprawie przekształcenia Regionalnego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli „WOM” w Częstochowie polegającego na zmianie organizacji tej placówki poprzez wyłączenie z jego struktury Ośrodka Szkoleniowego w Złotym Potoku (druk V/330):

za	36
przeciw	0
wstrzym.	3

Przyjęty porządek obrad:

- 1. Otwarcie sesji Sejmiku.*
- 2. Rozpatrzenie proponowanych zmian w porządku obrad.*
- 3. Informacja o realizacji Kontraktów Terytorialnych w 2015 roku.*
- 4. Rozwiązywanie problemów społecznych Bytomia. Informacja o wynikach kontroli – wystąpienie Pana Piotra Miklisa, Dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Katowicach.*
- 5. Podjęcie uchwały w sprawie zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Śląskiego na lata 2016-2025 (**druk V/459**).*
- 6. Podjęcie uchwały w sprawie zmian budżetu i w budżecie Województwa Śląskiego na 2016 rok (**druk V/460**).*
- 7. Podjęcie uchwały w sprawie przyjęcia Regulaminu określającego zasady udzielania dotacji celowych na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków województwa śląskiego (**druk V/374**).*
- 8. Podjęcie uchwały w sprawie powierzenia organizatorom publicznego transportu zbiorowego zadań własnych Województwa Śląskiego (**druk V/457**).*
- 9. Podjęcie uchwały w sprawie rozszerzenia działalności Śląskiego Centrum Rehabilitacji i Prewencji w Ustroniu (**druk V/458**).*
- 10. Podjęcie uchwały w sprawie wyznaczenia Aglomeracji Zasole Bielańskie (**druk V/447**).*
- 11. Podjęcie uchwały w sprawie wyznaczenia Aglomeracji Woźniki (**druk V/448**).*
- 12. Podjęcie uchwały w sprawie wyznaczenia Aglomeracji Woźniki-Psary (**druk V/449**).*
- 13. Podjęcie uchwały w sprawie wyznaczenia Aglomeracji Orzesze (**druk V/450**).*
- 14. Podjęcie uchwały w sprawie wyznaczenia Aglomeracji Częstochowa (**druk V/451**).*
- 15. Podjęcie uchwały w sprawie wyznaczenia Aglomeracji Będzin (**druk V/452**).*
- 16. Podjęcie uchwały w sprawie wyznaczenia Aglomeracji Wręczyca Wielka (**druk V/453**).*
- 17. Podjęcie uchwały w sprawie wyznaczenia Aglomeracji Kruszyna (**druk V/454**).*
- 18. Podjęcie uchwały w sprawie wyznaczenia Aglomeracji Suszec (**druk V/455**).*
- 19. Podjęcie uchwały w sprawie wyznaczenia Aglomeracji Pisarzowice (**druk V/456**).*
- 20. Podjęcie uchwały w sprawie rozpatrzenia skargi na Marszałka Województwa Śląskiego (**druk V/462**).*
- 21. Sprawozdanie z działalności Zarządu Województwa Śląskiego w okresie pomiędzy sesjami.*

22. *Interpelacje, zapytania, wnioski, oświadczenia radnych.*

23. *Zamknięcie sesji Sejmiku.*

3. Informacja o realizacji *Kontraktów Terytorialnych* w 2015 roku:

- **Pani Małgorzata Staś, Dyrektor Wydziału Rozwoju Regionalnego** – Szanowni Państwo ! Krótka informacja na temat realizacji *kontraktów* w roku 2015. Gwoli przypomnienia, kontrakt to umowa pomiędzy stroną rządową a samorządową do koordynacji działań związanych z rozwojem samorządu województwa. Kontrakt został podpisany we wrześniu 2014 roku. 2015 jest pierwszym rokiem pełnej realizacji *Kontraktu Terytorialnego*. W ramach tej informacji, która Państwu została przekazana do informacji, również też została ona przekazana Radzie Ministrów, też również informacyjnie. Jest to zbiór realizacji wszystkich kontraktów terytorialnych. Pierwsza część jest częścią ogólną, pozostałe zawierają informację o stanie realizacji *Kontraktu Terytorialnego* w poszczególnych regionach. Informacja dotyczy roku 2015 i przedstawia stan na 31 grudnia 2015 roku. Samorząd Województwa Śląskiego w ramach *Kontraktu Terytorialnego*, w załączniku nr 6, który stanowi integralną część realizacji *Kontraktu Terytorialnego* ma wymienione 77 inwestycji, projektów, z czego 38 projektów dotyczy strony samorządowej, a 39 projektów dotyczy strony rządowej. Zgodnie z założeniami *Kontraktu Terytorialnego* samorząd województwa przekazał w połowie roku 2015 stronie rządowej fiszki projektów dotyczących realizacji po stronie samorządowej. Reszta projektów dotycząca realizacji po stronie rządowej jest koordynowana i przygotowywana przez stronę rządową. Ważna taka rzecz, że fiszki do tej pory ... przesłane przez nas fiszki, jakby nie mamy odpowiedzi ze strony rządowej czy są przyjęte, czy są nieprzyjęte. Patrząc na realizację *Kontraktu Terytorialnego* w 2016 roku, czyli stan na 2012, nie mieliśmy uzgodnionego żadnego projektu. W 2016 roku mamy już uzgodnione z projektów badawczo-rozwojowych 7 projektów ze stroną rządową. Najwięcej projektów w *Kontrakcie Terytorialnym* to projekty drogowe, kolejowe, właśnie projekty badawczo-rozwojowe i projekty z zakresu zdrowia, ponieważ te projekty wymagają bezpośrednich uzgodnień ze stroną rządową, czyli część tych projektów, które dotyczą realizacji projektów rządowych muszą się wpisywać w dokumenty rządowe i być przygotowane przez stronę rządową – projekty badawczo-rozwojowe, nawet te, które są wyrażone w Regionalnym Programie Operacyjnym muszą mieć zgodę NCBR-u, a w przypadku projektów zdrowotnych, to Państwo doskonale wiecie, muszą być zgodne z mapami potrzeb zdrowotnych. Do tej pory mamy zatwierdzone 2 mapy potrzeb zdrowotnych dotyczących onkologii, kardiologii i szpitalnictwa, czekamy na kolejne mapy, które dla naszych projektów są bardzo ważne. Patrząc na rok 2016 – Minister Rozwoju Regionalnego i Minister Kultury

zwrócił się do samorządu województwa z prośbą o przedstawienie 15 propozycji projektów z zakresu kultury, minimum w tych 15 projektach 5 projektów miało być przedstawionych ze strony miast regionu. Samorząd województwa przygotował procedurę i poprzez współpracę z subregionami zgłoszonych zostało 20 projektów, z czego 15 projektów zgłoszonych zostało zgodnie z terminem do strony rządowej, 11 projektów ze strony miast, 4 projekty ze strony samorządu województwa. Co do roku 2015 to jeszcze ważna też informacja, że *Kontrakt Terytorialny* w połowie roku 2015 został uzupełniony o aneks numer 1. To jest techniczny aneks, który mówi o finansowaniu i realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020. W tej chwili strona rządowa pracuje nad ewentualnym aneksowaniem *Kontraktu Terytorialnego*, ale informacje jeszcze nie zostały przekazane.

- **Marszałek Wojciech Saluga** – Szanowni Państwo ! Jestem winien informacje. W zeszłym tygodniu była tutaj wizyta Pana Wicepremiera Morawieckiego. Byłem sygnatariuszem, jednym z kilku, porozumienia ogłoszonego medialnie ponad podziałami w sprawie najważniejszych inwestycji rozwojowych w naszym regionie. Oprócz mnie podpisał ten dokument Pan Wojewoda, przedstawiciele poszczególnych związków zawodowych i przedstawiciele grup pracodawców. Pracowaliśmy nad tym dokumentem od stycznia tego roku, bardzo ekspercko, każda ze stron zaproponowała po 2 ekspertów żeby oni za nas próbowali się dogadać i te priorytety rozwojowe próbowali wydobyć. Jak zwykle przy takich dokumentach nie da się wszystkiego w nich zawrzeć, wszystkiego opisać. Ten dokument skupił się właśnie na infrastrukturze, transporcie, rewitalizacji, metropolizacji, ale też takich inwestycjach, bym powiedział, w okolicach przemysłu, bo rewitalizacja, reindustrializacja nam przyświecała żeby w tym dokumencie się znalazły. Pozwoliłem sobie do tego dokumentu właśnie włożyć wszystkie inwestycje infrastrukturalne, zapisane czy to w tym *Kontrakcie Terytorialnym*, który potem został powielony, te inwestycje w programie *Śląsk 2.0* rządowym, nigdy nie odwołanym, gdzie się pisze *strategia odpowiedzialnego rozwoju*, jest tam rozdział poświęcony też naszemu regionowi. Apelujemy do Pana Premiera Morawieckiego żeby te inwestycje ujął, a powiem szczerze, że oprócz tego, że te inwestycje są w dokumentach, to napotykają bądź na kłopoty realizacyjne, jak widzimy, bądź jesteśmy świadkami braku informacji, nie możemy od kolei dowiedzieć się jakie inwestycje kolejowe, na jakim są etapie. Bardzo to kuleje, monitujemy, dzwoniemy, piszemy, nie mamy informacji prawie wcale na temat inwestycji w infrastrukturę kolejową, poza tym, że linia Tarnowskie Góry – Zawiercie gdzieś jest opóźniona i podają nam około rok. Zresztą ten rok powieli się, rok opóźnienia powieli się jeżeli mówimy o zapytaniach strony rządowej odnośnie inwestycji, bo słyszymy, że o rok opóźniona jest w stosunku do pierwotnych planów budowa obwodnicy Poręby i Zawiercia, o rok jest opóźniona budowa

S1 od Kosztów do Bielska-Białej, przy czym *rok* to jest za kilka lat, to nie znaczy, że w przyszłym roku, tylko zacznie się tam w roku 2020 budowa, o rok mamy opóźnioną ... Pyrzowice – autostrada A1, koniec obwodnicy Częstochowy, natomiast absolutnie nie ma dzisiaj finansowania odcinek od Częstochowy do Tuszyna i on w planach jest, natomiast on był projektowany żeby był sfinansowany środkami pozabudżetowymi i niestety na dzień dzisiejszy słyszymy, że takiego zapewnienia nie ma, czyli w ogóle nie mamy finansowania na ten brakujący odcinek. Ja to powtarzam już wszem i wobec, że mamy autostradowe bezpośrednie połączenia z Berlinem, Bratysławą, Pragą, a z Warszawą wciąż nie mamy i to jest jakby taki sygnał, czy taki dowód, że powinniśmy naprawdę zabiegać o nasze regionalne sprawy bez względu na to z jakiej opcji politycznej jesteśmy, bo skandaliczne wydaje się, że Śląsk połączenie z Warszawą będzie miał jako ostatni większy region. Pani Dyrektor mówiła o 77 pozycjach z tego *Kontraktu Terytorialnego*. Czekamy na mapę potrzeb zdrowotnych żeby uruchomić nasze inwestycje w zdrowiu, czekamy też na ośrodki naukowo-badawcze, ponieważ też mamy ileś inwestycji przewidzianych w tym obszarze, tzw. *B+R*, czyli badania i rozwój. Dzisiaj rektorzy poszczególnych uczelni, a przynajmniej z Katowic – Uniwersytet Śląski, Akademia Ekonomiczna, także Politechnika Gliwicka – proszą o przesuwanie konkursów, ponieważ nie mogą zdążyć z projektami. Ja jestem w posiadaniu dobrego materiału roboczego myślałem, że będziemy mieć więcej informacji z ministerstw żeby już Państwu ten materiał dać. Dalej się zobowiązuję, że już myślę, że na przyszłą sesję uzupełnimy tą tabelkę, żeby każdy z Państwa miał informacje o każdej inwestycji na jakim jest etapie. Też jest wiele inwestycji takich łączonych, gdzie samorzady terytorialne, skarb państwa i tu musimy też pozbierać informacje od więcej niż jednego beneficjenta. Reasumując, tą informację, którą obiecałem że podam na dzień dzisiejszy jak wygląda autostrada do Warszawy od Częstochowy do Tuszyna, ten odcinek jest w planach na rok 2020 że gdzieś będzie początek, ale nie ma finansowania i rząd komunikuje, że nie ma tej inwestycji spiętej. Pyrzowice – Częstochowa – opóźnienie rok. S1 do Kosztów – opóźnienie rok, początek 2020, bo ten Pyrzowice – Częstochowa jest realizowany, jest w trakcie. Obwodnica Zawiercia i Poręby – opóźnienie rok – rozpoczęcie realizacji inwestycji rok 2018, czyli też się tam nic nie dzieje. Tarnowskie Góry – Zawiercie linia kolejowa – opóźnienie rok, chociaż on jest z tych kolejowych najbardziej zaawansowany, a na resztę projektów kolejowych nie dostajemy informacji z PKP PLK, ani z ministerstwa.

- **radny Grzegorz Wolnik, Przewodniczący Sejmiku** – czy są jakieś uwagi do przedstawionych informacji ? ... Nie widzę ! Dziękuję uprzejmie i w takim razie przechodzimy do kolejnego punktu...

4. Rozwiązywanie problemów społecznych Bytomia. Informacja o wynikach kontroli – wystąpienie Pana Piotra Miklisa, Dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Katowicach:

- **radny Grzegorz Wolnik, Przewodniczący Sejmiku** – przed nami prezentacja Pana Dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Katowicach, Pana Piotra Miklisa ... Uprzejmie proszę Panie Dyrektorze ! To bardzo ważny temat, zwłaszcza w kontekście tego, że Bytom będzie teraz beneficjentem kolejnych dużych środków, aczkolwiek są tam ponoć pewne problemy.

- **Pan Piotr Miklis, Dyrektor Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Katowicach** –...wybaczenie Państwo tremę, ale to musi odczuwać każdy kto staje w tej sali. W tej sali 7 lat temu Najwyższa Izba Kontroli świętowała swoją 90. rocznicę powstania, dzisiaj ta sala wygląda zupełnie inaczej, onieśmiela każdego kto ma zaszczyt w tym gmachu występować. Tytułem wstępu o kontroli ... Szanowni Państwo ! Bytom jako jedno z największych miast naszej aglomeracji okazał się miastem, które sprawia najwięcej problemów. Na przykładzie tego miasta Najwyższa Izba Kontroli z własnej inicjatywy, w oparciu o analizę ryzyka, postanowiła zbadać to w jaki sposób polityka państwowa przekłada się na skuteczność rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców takich miast jak właśnie Bytom, a więc miast, które doświadczyły w historii polskiej transformacji szczególnie boleśnie faktu zaniknięcia tradycyjnych gałęzi przemysłu i przez następnych wiele lat musiały się z tym problemem borykać. Plan prezentacji ... kilka słów o samej kontroli, o pomysłach na tą kontrolę i jej zakresie. W drugiej części zreferuję to co najważniejsze w tej kontroli, a więc jej wyniki dotyczące miasta. No i wreszcie w trzeciej części prezentacji pozwolę sobie skupić się na ustaleniach kontroli które dotyczyły działania Urzędu Marszałkowskiego i struktur podległych samorządowi województwa. To będzie część najkrótsza. Krótko o kontroli – zbadaliśmy cztery obszary: sposób identyfikacji problemów społecznych Bytomia, programowanie kierunków działań, realizacja i finansowanie działań i wreszcie ich skuteczność. Jeżeli chodzi o jednostki badaliśmy to dzieląc naszą aktywność kontrolną w zależności od tego jak wyglądała odpowiedzialność i zakres, a więc w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego ówczesnym, a potem w Ministerstwie Infrastruktury i Rozwoju badaliśmy programowanie działań w skali kraju i sposób w jaki polityka ogólnokrajowa umożliwiała, bądź uniemożliwiała władzom wspólnot lokalnych aktywne rozwiązywanie problemów tych wspólnot. W samorządzie województwa zbadaliśmy trzy jednostki podlegające Samorządowi Województwa Śląskiego, oprócz Urzędu Marszałkowskiego był to Wojewódzki Urząd Pracy i Regionalny Ośrodek Pomocy Społecznej. W samym mieście Bytom oprócz Urzędu Miasta, Powiatowy Urząd Pracy, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie oraz Centrum Integracji Społecznej. Ocena

ogólna – mamy tutaj przypadek, który bardzo często zdarza się w naszej praktyce Najwyższej Izby Kontroli, mamy do czynienia zatem z działaniami, które podejmowane są zgodnie z prawem, ale z których na dłuższą metę pomimo wyasygnowanych sporych środków finansowych niewiele wynika. Ocena ogólna podkreśla, że działania administracji samorządowej i rządowej, ukierunkowane na rozwiązywanie problemów społecznych Bytomia, były prowadzone zgodnie z prawem. Diagnoza problemów społeczności lokalnej Bytomia oparta była na rzetelnie zgromadzonych i odpowiadających prawdzie danych, natomiast działania, które podejmowano w oparciu o tą diagnozę okazały się nieskuteczne i nie przyniosły poprawy sytuacji życiowej mieszkańców miasta. Postaram się nie zanudzić wykresami, ale warto zwrócić uwagę na to jak podstawowe parametry charakteryzują mam społeczność Bytomia. Ta czerwona złowroga kreska obrazuje stopę bezrobocia rejestrowanego w latach 2004-2014. Proszę zwrócić uwagę na to, że w przypadku Bytomia nie tylko znacząco wyżej lokuje się to bezrobocie, jeżeli chodzi o jego procentowy udział w ogóle osób zdolnych do pracy w stosunku do Polski, ale także w stosunku do województwa śląskiego. Podaliśmy tutaj jako ekstremum – i to jest ta najniższej przebiegająca linia – podaliśmy Katowice będąc świadomi tego, że to porównanie nie jest do końca adekwatne dlatego, że Katowice są ośrodkiem akademickim, administracyjnym. No niestety, średnia dla *Górnośląskiego Związku Metropolitalnego*, czyli skumulowane dane dotyczące miast Śląska i Zagłębia pokazują, że Bytom odbiega na niekorzyść. Nie jest to zresztą jedyny typ danych, który w ten sposób lokuje Bytom. Szanowni Państwo ! Bytom to miasto w którym 10 % mieszkańców w sposób trwały w okresie objętym kontrolą korzystało z pomocy społecznej. To jest miasto, w którym niedostatki rynku pracy mają dalekosiężne konsekwencje we wszystkich sferach społecznych. To jest miasto, w którym szkody wynikające z eksploatacji górniczej przysparzają kolejnych problemów, chociażby w związku z tym, że to jest miasto, które musi coraz więcej pieniędzy inwestować w odtworzenie zasobu komunalnego służącego zaspokojeniu potrzeb osób najbiedniejszych. Tutaj doszło do pierwszej – pozwolę sobie to w ten sposób określić – kontrowersji interpretacji, gdyż zdaniem samorządu Bytomia główną przyczyną, praprzyczyną wszystkich problemów, czyli bezrobocia, jest utrata miejsc pracy wskutek restrukturyzacji tradycyjnych gałęzi przemysłu. My zwróciliśmy uwagę, po pierwsze na to, że wśród bezrobotnych zarejestrowanych dzisiaj na listach oczekujących w Urzędzie Pracy Miasta Bytomia co setna osoba, to osoba, która deklaruje ostatnie miejsce pracy, zatrudnienia, kopalnię. Jeden na stu bezrobotnych w Bytomiu to górnik. Wreszcie zwracamy uwagę na to, że olbrzymia część osób dzisiaj zarejestrowanych jako osoby bezrobotne w Bytomiu nie ma, ze względu na swój wiek, nawet szansy pamiętać tego jak w Bytomiu zamykano kopalnie. Po prostu około 40 % bezrobotnych dzisiaj to są osoby, które nie mogą pamiętać

tego jak 6 bytomskich kopalni szło do likwidacji na początku lat dziewięćdziesiątych, urodzili się po prostu później. Kolejna rozbieżność interpretacyjna dotyczyła tego w jaki sposób polityka miejska traktowała miasto jako organizm. Dużym błędem było naszym zdaniem traktowanie Bytomia jako homogenicznej jednolitej całości. My wytknęliśmy ten błąd – brak zindywidualizowanego podejścia do problemów poszczególnych dzielnic, dlatego że traktowanie Bytomia jako jednolitego organizmu powoduje, że z jednej strony możemy przeszacować potrzeby jednych dzielnic, z drugiej strony nie doszacować potrzeb innych. Tak Bytom wygląda jeżeli chodzi o sam parametr bezrobocia. Państwo widzicie, że są dzielnice gdzie zupełnie przyzwoicie ten parametr się kształtuje, a więc mamy bezrobocie około 6 %, czyli to jest bezrobocie, które jest niższe niż wykazują to parametry dla województwa śląskiego, no i mamy też dzielnice, które są tym zagrożeniem objęte w sposób strukturalny, z dzielnicą Bobrek na pierwszym miejscu, ale to jest dzielnica, która stanowi ilustrację wszystkich możliwych problemów jakie polskie społeczności lokalne spotykają. Szanowni Państwo ! Teraz ocena działalności, skupimy się na mieście, kilka slajdów dotyczyć będzie tego jak oceniliśmy to co mogliśmy zbadać, dlatego że my w samorządzie terytorialnym jako Najwyższa Izba Kontroli nie możemy badać wszystkiego. Nie możemy krytykować, kwestionować kierunków polityki, kierunków interwencji podejmowanych przez samorząd terytorialny, bo nie możemy dokonywać oceny działań samorządu terytorialnego z użyciem kryterium celowości. Mogliśmy natomiast przyrzeć się mechanizmom zarządzania rozwojem strategicznym stosowanym w Bytomiu i doszliśmy do następujących wniosków – jeśli chodzi o *Strategię Rozwoju Bytomia* były naszym zdaniem zbyt ogólnikowe priorytety, obejmowały tak rozległy wachlarz działań, że w zasadzie mieściło się w nich wszystko. Wśród tych priorytetów nie była wskazana hierarchia, więc nie tylko mieliśmy zbyt szerokie spektrum możliwej interwencji, ale także w tym spektrum nie pokazywaliśmy problemów, które chcemy rozwiązać w pierwszej kolejności. Następnie rzecz podstawowa – przy opracowywaniu i realizacji jakichkolwiek planów strategicznych należy wskazać mierniki osiągnięcia celów. Jeżeli tych mierników nie ma, to naprawdę pomimo upływu czasu nie będziemy wiedzieli tak na pewno czy poruszamy się w wytyczonym kierunku, czy pogrążamy w stagnacji i takich mierników w strategii Bytomia nie było. No i wreszcie jeśli chodzi o najbardziej dotkliwy wytyk jaki poczyniliśmy – nie monitorowano postępów realizacji kolejnych strategii rozwoju miasta. Strategia okazała się dokumentem, który nie był żywy, łądował na półce i przypominano sobie o nim wtedy, kiedy należało opracować aktualizację, bądź opracować kolejną strategię. Ocena miasta – ciąg dalszy. Działania podejmowane według przyjętych założeń, natomiast skoncentrowane przede wszystkim na osiągnięciu krótkoterminowego rezultatu. My mówimy tutaj o perspektywie produktu. Szanowni Państwo ! Budowanie kilometrów autostrad ma tylko sens

wtedy, kiedy dokonamy skrócenia czasu przejazdu. Szkolenie bezrobotnych ma sens wtedy, kiedy osoba bezrobotna po szkoleniu może skutecznie poszukiwać pracy na rynku. Tego drugiego kroku w analizowanych przez nas programach strategicznych, projektach, nie uwzględniano, skupiano się na tym by przeszkolić – już trzymamy się tego przykładu – jak największą liczbę osób bezrobotnych, nie dbając o to i nie formułując wobec uczestników projektu wymogu by to zatrudnienie trwało jak najdłużej. Pozytywnie należy ocenić to, że to działalność prowadzona zgodnie z prawem, nie do końca skuteczna, była realizowana w ramach obowiązujących przepisów prawa i stwierdzone przez nas nieprawidłowości, one miały naprawdę w porównaniu ze skalą wydatków na rozwiązywanie problemów społecznych, których dokonuje corocznie Miasto Bytom, te nieprawidłowości nie miały wielkiej skali. Jakie to były pieniądze ? Za 3 lata zbadaliśmy wydatki w kwocie ponad 1,2 mld zł, z czego połowa to były pieniądze na rozwiązywanie problemów społecznych, $\frac{1}{4}$ to były pieniądze na wsparcie rynku pracy, $\frac{1}{4}$ to była polityka mieszkaniowa miasta. Tak z grubsza Państwo widzą dokładne dane. Jeżeli chodzi o politykę rynku pracy Powiatowy Urząd Pracy w Bytomiu działał nieskutecznie. Państwo widzą corocznie liczbę miejsc pracy, które udało się wygenerować przy bezpośrednim udziale Powiatowego Urzędu Pracy. To nie są tysiące, to nie są setki, to są jednostkowe miejsca pracy, które bezpośrednio generował Powiatowy Urząd Pracy. W stosunku do skali potrzeb, jeżeli Państwo przypomnicie sobie, że mniej więcej 10 % ludzi w Bytomiu korzysta stale z pomocy społecznej i dzisiaj to jest mniej więcej 16, 17 tys. osób, liczba nowo tworzonych miejsc pracy z udziałem Powiatowego Urzędu Pracy nie jest imponująca. Jeżeli chodzi o parametr efektywności zatrudnieniowej, a więc to w jaki sposób udaje nam się wydobywać spośród osób bezrobotnych te osoby, które rzeczywiście poszukują pracy i angażować je w projekty aktywizujące, to Państwo zwróćcie uwagę, że tu znów niestety Bytom oznaczony na czerwono na naszej tabeli lokuje się zarówno poniżej tego co charakteryzuje województwo śląskie, jak i poniżej efektywności zatrudnieniowej charakteryzującej całą Polskę. Szanowni Państwo ! 40 % osób ujętych na listach poszukujących pracy w ciągu 4 lat, które objęliśmy szczegółowym badaniem ani razu nie podjęły pracy. Innymi słowy ta zastoina osób bezrobotnych, które utknęły w bezrobociu długoterminowym osiągnęła w przypadku Bytomia 40 % populacji osób, które są zdolne do pracy. To jest najwyższy wskaźnik w województwie śląskim i jeden z wyższych, chyba najwyższy w całej Polsce. Jeżeli chodzi o ustalenia dotyczące Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, to jest bardzo ciekawe kiedy zapytaliśmy o to ile wynosi wsparcie kierowane do poszczególnych rodzin, bądź osób, z różnych źródeł, uzyskaliśmy taką odpowiedź, że systemy stosowane przez różne agendy samorządu *nie rozmawiają* ze sobą i trzeba te dane liczyć *na piechotę*, co oznaczało, że praktycznie uzyskiwaliśmy dopiero ze struktur Urzędu Pracy, ze struktury Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie informacje sporządzone na

podstawie danych ściąganych z różnych źródeł. Trudno w tym momencie koordynować taką politykę i kierować ją rzeczywiście do najbardziej potrzebujących. Szanowni Państwo ! Kwota średnia na rodzinę – zbadaliśmy historię 92 rodzin w ciągu 4 lat, dobraliśmy ją właśnie pod kątem długotrwałości problemów związanych z poszukiwaniem pracy i korzystaniem z pomocy społecznej, które tych rodzin dotyczyły – to 1215 zł miesięcznie. To jest kwota netto. Stwierdziliśmy w naszym raporcie, że taki parametr, to że kwota uzyskiwana w środkach finansowych już po opodatkowaniu, netto w tej wysokości niewiele odbiega od kwoty najniższego wynagrodzenia – teraz te parametry się zmieniły, ale to jest rzeczywistość 2014 roku – i to nie jest coś co stymulowałoby do poszukiwania, do aktywnego włączenia się w rynek pracy. Jeżeli chodzi o prawidłowość pozyskiwanych środków – zarówno w przypadku Powiatowego Urzędu Pracy w Bytomiu jak i Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, mieliśmy takie wrażenie, że czego nie brakowało, to pieniędzy – pieniędzy z różnych źródeł na różne formy pomocy, ta ilość pieniędzy była wystarczająca, chodzi jeszcze o to żeby je sensownie wydawać. Tymczasem efekty prowadzonych prac, wdrażanych projektów, oceniane były właśnie pod kątem krótkotrwałego uzyskania poprawy, czyli pod kątem tego ile kilometrów autostrad wybudujemy, a nie pod kątem tego jak skróci się na nasz przejazd z punktu a do punktu b. Nie był badany i nie był oceniany sposób w jaki wpływa to w dalszym horyzoncie czasowym na sytuację Bytomia. Szanowni Państwo ! Pomiar przeprowadzany przez nas w trakcie tej kontroli dowiódł, że działania adresowane do mieszkańców nie miały w efekcie wymiernego wpływu na skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych. Zwróciliśmy uwagę na to, że zarówno na etapie programowania jak i na etapie wykonawczym samorząd Bytomia nie skupiał się na tworzeniu nowych miejsc pracy, w tym zakresie w jakim samorząd terytorialny może tutaj interwencje przeprowadzać. W żadnej ze znanych nam strategii Bytomia nie przewidywano takiego scenariusza, że w Bytomiu skończy się górnictwo. Z natury rzeczy, ze względu na fakt, iż eksploatacja górnicza prowadzona jest tam w bardzo ograniczonym zakresie i prawie od 200 lat, naszym zdaniem rozważenie takiego scenariusza było konieczne dla rzetelnego zaplanowania tego co w Bytomiu należy robić w przyszłości, a skoro wiązaliśmy całą teraźniejszość i przyszłość z górnictwem trudno było oczekiwać zdecydowanych i skutecznych ruchów wzmacniających rynek pracy. Efekt to te kreski, które Państwo już ujrzeli w trakcie tej prezentacji – parametry dotyczące bezrobocia. Trywializując trochę mówiliśmy o tym, że mieszkańcom Bytomia postanowiono w zależności od zasobności kasy państwowej fundować ryby, zamiast skłonić ich, czy dać im możliwość podjęcia walki o to by uzyskać tą przysłowiową wędkę. Proces ma charakter samoutrwalający się. Wielokrotnie słyszeliśmy o tym, że Bytomianie są tak różni od mieszkańców otaczających miast, że w pełni tłumaczy to np. różnica stopy bezrobocia pomiędzy Bytomiem a sąsiadującym Chorzowem. Ja

przypomnę tylko, że Chorzów to ma około 8 %, a w Bytomiu mamy dzisiaj powyżej, ciągle powyżej 15 %. To czasem wystarczy przejechać za rogatki żeby znaleźć się w innej rzeczywistości. Skutkiem tego jest fakt, iż Bytom wydaje bardzo dużą część dostępnych mu środków na reagowanie i powiedzmy odpowiedź na bieżące potrzeby wynikające z tych wszystkich problemów, o których mówiliśmy. Ten najwyższy słupek na zielono to Bytom, a to jest udział wydatków na trzy podstawowe działy odzwierciedlające interwencje, czy politykę społeczną w ogóle wydatków Bytomia. Drugie jest Zabrze. Jeżeli chodzi o Polskę i województwo śląskie, to są dwa pierwsze słupki z lewej i tu widać jak bardzo tymi stałymi wydatkami na pomoc społeczną i rozwiązywanie problemów społecznych budżet Bytomia jest obciążony. To jest slajd, który stanowi rozwinięcie ilustracji stopy bezrobocia. Udział bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej jednego roku – my to poruszyliśmy już – to jest 40 % tej warstwy, która trwa w stanie bezrobocia i która przez ostatnich kilka lat – ten slajd pokazuje dane w rozwoju do 2003 roku – która nauczyła się żyć w tym stanie, w którym rodzina, ktoś w rodzinie, czy nikt w rodzinie nie pracuje. Szanowni Państwo ! Tu jest uszczegółowienie liczby osób korzystających z pomocy społecznej, liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej – mówiliśmy o tym, że to jest około 10 % mieszkańców Bytomia. Uwagi i wnioski – w sytuacji ekstremalnych problemów rozwiązania standardowe naszym zadaniem zawiodły. 100 milionów euro przeznaczone na lata 2014-2020 w ramach obszarów strategicznej interwencji stanowią dla nas w naszej ocenie niepowtarzalną być może szansę na to by niekorzystne tendencje, które obserwujemy w Bytomiu, odwrócić. Na koniec informacji zawieramy zawsze wnioski kierowane zarówno do prezydenta miasta o zwiększenie intensywności działań naprawczych, realizowanie zadań publicznych – skuteczniejsze – prowadzenie rzetelnego monitoringu i oceny realizacji założeń. To jest skutek tego, że my jesteśmy ograniczeni konstytucyjnie w stosunku do jednostek samorządu terytorialnego. Nie możemy przedstawić – i bardzo dobrze – Bytomiovi, władzom Bytomia, listy przedsięwzięć, które naszym zdaniem najskuteczniej pomogłyby społeczności lokalnej. Pokazując mankamenty dotyczące działań przeszłych staramy się zachęcić do tego żeby przyszłość wyglądała trochę inaczej. I ostatnia część mojego wystąpienia. Środkowym poziomem, na którym prowadziliśmy działalność kontrolną, była działalność województwa samorządowego i tutaj w stosunku do ustaleń poczynionych w mieście, myślę, że ustalenia dotyczące samorządu województwa są wagi piórkowej, można by powiedzieć, a więc cele i założenia ustalone przez Samorząd Województwa Śląskiego w strategiach, jak i w programach związanych z realizacją tych strategii, odnosiły się do przyjętych założeń polityki państwa. To jest bardzo ważne, bo gwarantuje to, że istnieje możliwość wykorzystania wsparcia centralnego. Wiem, że to jest miejsce, w którym akurat najczęściej toczony są debaty na temat powiązania polityki regionalnej z państwową, zresztą przykład tego to

był kilka minut temu. W strategiach rozwoju województwa, a także w programach związanych z realizacją *wojewódzkiej strategii polityki społecznej*, określonym celom związanym z problemami społecznymi, w ramach których wytyczono kierunki działań, przypisano wskaźniki dla monitorowania oraz oceny ich realizacji. Województwo nie popełniło zatem błędu, który towarzyszył działaniom miasta, by programować działania, a nie wytyczyć kamieni milowych i sposobu pomiaru tego czy idziemy w dobrym kierunku, czy w złym. Wreszcie w dwóch kolejnych strategiach *Śląskie 2020* i *Śląskie 2020+* sformułowano dobrze kierunki działania, przede wszystkim związane z rewitalizacją społeczną obszarów o niskiej aktywności społecznej. Szanowni Państwo ! O czym jeszcze piszemy w stosunku do Województwa ? Piszemy o tych o tych wynikających z nowego podejścia w ramach polityki państwowej, o tych dodatkowych środkach, które zarezerwowano dla Bytomia. O ich znaczeniu wypowiadałem się chwilę wcześniej. Samorząd województwa zaliczył Bytom do miast o najwyższym nasileniu potrzeb rewitalizacyjnych w regionie i obszarów wymagających szczególnej interwencji. My to pochwalamy oczywiście ! Szanowni Państwo ! Taki kamyk do ogródka jeżeli chodzi o działalność województwa samorządowego. Przy zapewnieniu Bytomowi pewnych preferencji w dostępie do środków publicznych i do pomocy trzeba wskazać jednak, że specjalnego programu dla Bytomia województwo samorządowe nie opracowało. Natomiast my co do tego czy jest to celowe, czy nie, nie możemy się wypowiadać, natomiast Państwo jesteście władni rozstrzygnąć tą kwestię już w nowych uwarunkowaniach dotyczących roku 2016, bo proszę pamiętać, że nasza kontrola to są dane do 2014 roku, uzupełnione o dane z 2015 roku. A więc już tytułem szybkiego podsumowania działania województwa samorządowego w kontrolowanym przez nas obszarze odpowiadały kierunkom określonym w dokumentach strategicznych obowiązujących w całym województwie. Województwo wspierało miasto Bytom w takim zakresie jak inne jednostki samorządu terytorialnego, choć nie obyło się tutaj też bez pewnych preferencji wynikających chociażby z krytycznych parametrów charakteryzujących sytuację w Bytomiu. W przypadku realizowanych projektów nie stwierdzono wykorzystania środków finansowych niezgodnie z prawem i niezgodnie z przeznaczeniem. Jeżeli chodzi o mankamenty zarówno w 3 projektach z 8, które zbadaliśmy w Urzędzie Marszałkowskim, jak i we wszystkich ośmiu projektach, które zbadaliśmy Wojewódzkim Urzędzie Pracy, widzieliśmy także skoncentrowanie się przede wszystkim na perspektywie krótkotrwałej poprawy sytuacji osób, które były beneficjentami pomocy. W urzędzie pracy, to nasz ulubiony przykład więc go przytoczę, większość projektów, oczekiwana długość czasu zatrudnienia bezrobotnego po ukończeniu udziału w takim projekcie to była trwałość zatrudnienia co najmniej trzy miesiące. Jak Państwo domyślacie się w wielu przypadkach, w dominującej liczbie przypadków, ci bezrobotni już po kilku miesiącach wracali z powrotem na

listę oczekujących na podjęcie pracy. Jeżeli chodzi o uwagę dotyczącą Regionalnego Ośrodka Pomocy Społecznej – 12 projektów, wszystkie zrealizowane zgodnie z założeniami i rozliczone. Taka mała laurka tutaj w trakcie naszej prezentacji. Przejdę do rzeczy, które udało nam się benedyktyńską pracą wydobyć jako pewne uchybienia w działalności samorządu województwa. Jeżeli chodzi o brak monitoringu w jednym z badanych programów, w *Wojewódzkiej Strategii Polityki Społecznej* brak było mierzalnych wskaźników i zasad, ale to zostało skorygowane w 2015 roku, więc ten problem został rozwiązany już w okresie objętym kontrolą i brak oceny przez Sejmik sytuacji na rynku pracy, to jest taki formalny obowiązek, który wynika z ustawy o promocji zatrudnienia. Podkreślaliśmy by do nadzwyczajnych sytuacji opracować nadzwyczajne narzędzia i je wdrożyć. Jeśli chodzi o przyczynę wszystkich niepowodzeń z jakimi boryka się Bytom warto krytycznie przyrzeć się temu jakie są dzisiaj rzeczywiście źródła tego, że w Bytomiu stopa bezrobocia w tak znaczny sposób, czy w tak znacznym stopniu, wykracza poza dane do charakteryzujące cały kraj i dla nas dużym wyzwaniem było to byśmy mogli wreszcie zmierzyć się i krytycznie przeanalizować tą tezę czy rzeczywiście dalej dzisiaj przyczyną wszystkich problemów z jakimi boryka się Bytom jest zamknięcie kopalni i hut, które miało miejsce już przecież tak dawno, że nie pamiętają tego być może nawet najstarsi bezrobotni w Bytomiu. Serdecznie dziękuję Państwu za uwagę, jesteśmy gotowi na to by odpowiadać na Państwa pytania. Ja zachęcam Państwa, bo o jednej rzeczy warto tutaj wspomnieć, podziękuję z tego miejsca Uniwersytetowi Śląskiemu, który przez współpracę z nami wybranej grupy naukowców wsparł nasze ustalenia badaniami społecznymi, które objęły próbę, gigantyczną praktycznie, bo to było 1000 plus 2 razy 200, około 1500 osób w samym Bytomiu było pytanym o to jak oceniają pracę zarówno magistratu, jak i poszczególnych jego agend. I jedna anegdota na koniec – mieszkańcy Bytomia krytycznie oceniają władze miasta pod kątem rozwiązywania problemów społecznych miasta, krytycznie oceniają Powiatowy Urząd Pracy, krytycznie oceniają Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie. Kto ocenia pozytywnie działania tych instytucji ? Ich bezpośredni klienci, bo pytaliśmy też tych, którzy poszukują pracy w Powiatowym Urzędzie Pracy i tych którzy poszukują pomocy w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie. Jest więc pozorny dysonans poznawczy, który z jednej strony pokazuje jak bardzo mieszkańcy miasta są zmęczeni tym w jakich warunkach przychodzi funkcjonować całej społeczności, a oceną działania struktur miejskich sformułowaną przez tych, którzy stają się beneficjentami długotrwałej pomocy oferowanej przez państwo polskie z różnych tytułów i w różnej wielkości. Serdecznie dziękuję, zapraszam, polecam także lekturę, to jest taki dość długi tekst z dużymi z dużymi uzupełnieniami właśnie przez badania naukowe dokonane przez nasz Uniwersytet Śląski na bardzo szerokiej próbie. Serdecznie dziękuję za uwagę. Jestem gotów na Państwa pytania.

- **radny Grzegorz Wolnik, Przewodniczący Sejmiku** – dziękuję bardzo ! To bardzo cenna prezentacja, myślę że pozwoli nam uniknąć pewnych błędów w przyszłości, jeżeli takowe mogłyby się pojawić. Czy ktoś z Państwa Radnych chciałby zabrać głos ? Czy są jakieś uwagi do prezentacji ?

- **radny Andrzej Gościński** – króciutko ... wpiery dwa podziękowania, jedno na ręce Pana Przewodniczącego, że zaprosił Dyrektora do przedstawienia tej prezentacji, drugie na ręce Pana Dyrektora, że zechciał Pan nam przybliżyć te wiadomości. No niestety, konkluzja i diagnoza jest smutna, albo bardzo smutna. Nie będę przypominał tych pieniędzy, które zostały wydane z dobrym zamiarem, ale bez oczekiwanego skutku. Jedynym pocieszającym elementem w tej smutnej konkluzji jest to, co Pan dwukrotnie podkreślił, że nie wydano tych pieniędzy z naruszeniem prawa, bo byłoby jeszcze gorzej. Zmierzam do pytania, a przedtem jeszcze jedna uwaga, albo sugestia. Były tam dwa lub trzy kamyczki do ogródka samorządu województwa. Panie Marszałku ! Wydaje się, że po tej pracowni sporządzonej przez Najwyższą Izbę Kontroli diagnozie, jak najpilniej trzeba z tych sugestii skorzystać. I zanim zadam pytanie chcę przypomnieć, że samorzady różnych szczebli są równe i niepodległe w tym sensie, że do Samorządu Miasta Bytomia my jako samorząd województwa nie możemy powiedzieć że jesteśmy wyżej lub niżej. Jesteśmy także samorządem, który ma swoje zadania do wykonania. Samorząd gminy na prawach powiatu, Bytomia, też. A to, że na dzisiaj popełnione zostały takie błędy, skutkiem których wielomilionowe, czy przekraczające 1 mld zł środki nie osiągnęły skutków, powinno nas wspólnie – to także kieruję do Pana Marszałka i do nas wszystkich – próbować natchnąć być może jakimś pomysłem, który uwzględniając to, że nie mamy mocy sprawczej dla samorządu Bytomia – jesteśmy również autonomiczni i niepodlegli – spróbowali temu miastu pomóc. Na koniec niezwykle ważne moim zdaniem pytanie. Jeszcze raz dziękując za przedstawienie prezentacji, pytam czy została przedstawiona prezydentowi miasta, czy z tą prezentacją zapoznana została Rada Miasta Bytomia, a jeśli tak, to jakie są konkluzje tych dwóch organów ?

- **Pan Piotr Miklis, Dyrektor Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Katowicach** – Prezydent Miasta Bytom i Przewodniczący Rady byli pierwszymi odbiorcami naszej informacji, uzyskali ją nie w formie prezentacji, która siłą rzeczy zawiera pewne skróty, ale dostali ją w pierwszej kolejności kurierem. To było dobrze przed wakacjami. My umawialiśmy się w rozmowie telefonicznej z Panem Prezydentem Bartylą, że ta informacja będzie rozpatrywana. Do tej pory zajęła się tą informacją jedna z komisji Rady Miasta. Na dzień 22 sierpnia mieliśmy zaproszenie na drugą komisję, ale póki co nasz postulat by zaprezentować to na forum rady nie został spełniony. Wiemy że był sezon urlopowy i jesteśmy jako Najwyższa Izba Kontroli

cierpliwi, mamy tą ustawową kompetencję wynikającą z artykułu 9 ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli, że w zasadzie dysponujemy prawem prezentacji ustaleń tej kontroli, natomiast szanujemy także suwerenność jednostek samorządu terytorialnego i tutaj bardziej opieramy się na perswazji niż prowadzeniu takich działań, które utrudnią nam w przyszłości współpracę z samorządem Bytomia, a ta współpraca będzie z pewnością wymagana, bo my jako NIK będziemy z pewnością audytorem sposobu wykorzystania tych pieniędzy, które mają do Bytomia w przyszłości szeroką strugą popłynąć. Reasumując, komisja, jedna z komisji Rady Miasta, zapoznała się, materiał jest od dawna w dyspozycji zarówno Rady jak i Prezydenta Bytomia. Czekamy na dalsze, w razie ich braku podejmiemy własne.

- **radny Jerzy Gorzelik** – pozwolę sobie zadać dwa pytania dotyczące tego bardzo intrygującego raportu. W tym raporcie podniesiono szereg takich bardzo zasadniczych zastrzeżeń wobec dokumentów strategicznych i sposobu ich stosowania, a więc z jednej strony powtarzał się zarzut braku mierzalnych wskaźników, z drugiej strony czytelna była wyraźnie sugestia, czy nawet wyartykułowany wprost wniosek, że owe dokumenty strategiczne pełnią raczej funkcję takiego *półkownika*, który powstaje tylko i wyłącznie w celu wykonania pewnego obowiązku spoczywającego na samorządzie lokalnym. I chciałem tutaj zapytać o materiał porównawczy, czy delegatura podobnie skrupulatnym badaniom poddała politykę innych samorządów lokalnych i czy te zastrzeżenia, które tutaj padły w świetle owych porównań jawią się jako wyjątek, czy jako reguła? Bo jeżeli mielibyśmy do czynienia – a zaznaczę od razu, że intuicja podpowiada mi że tak właśnie jest – z regułą, no to problem ma charakter zdecydowanie szerszy i wiąże się z uwarunkowaniami polityki samorządowej jako takiej, być może brakiem instrumentów do prowadzenia długofalowej skutecznej polityki. Natomiast drugie moje pytanie dotyczy tych interesujących danych, które rzucają nieco światła na zależność, domniemaną zależność, między upadkiem przemysłu ciężkiego a stopą bezrobocia w Bytomiu. Wspomniał Pan Dyrektor, że zaledwie 1% zarejestrowanych bezrobotnych to są osoby, które deklarowały jako ostatnie miejsce zatrudnienia miejsce w branży górniczej. Czy badania, które jak można się domyślać z Pańskiej wypowiedzi, prowadzone były przez naukowców Uniwersytetu Śląskiego, pytano także o miejsce zatrudnienia rodziców? To jest o tyle istotne, że jak wiadomo w społecznościach wielkoprzemysłowych mamy do czynienia z powszechnym zjawiskiem tzw. *reprodukcji społecznej*, przekazywania fachu z ojca na syna. Jeżeli tu te dane wyglądałyby inaczej, a więc okazałoby się, że mielibyśmy do czynienia z potomkami pracowników przemysłu ciężkiego, no to sądzę, że taką zależność można by wtedy analizować i to prowadziło by też do pewnych ważnych z punktu widzenia dalszej polityki wniosków.

- **Pan Piotr Miklis, Dyrektor Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Katowicach** – pytanie pierwsze czy Bytom jest osamotniony ? Bytom właśnie ze względu na natężenie problemów okazał się dla nas *case study*. W toku planowania działalności Najwyższej Izby Kontroli na przyszły rok przewidzieliśmy i zgłosiliśmy do realizacji temat, który będzie obejmował szereg innych miast z pięciu województw i podobna metodologia i podobne wsparcie naukowe zostanie tam dostosowane – ja nie mogę niestety zdradzić jakie miasta na Śląsku postanowiliśmy wstępnie objąć tą kontrolą, bo cóż by to była za niespodzianka gdybyśmy w przyszłym roku – a to jest kontrola planowana na rok 2017 – pojawili się dawno oczekiwani w tych miastach. Problem rzeczywiście by ocenić w jednym miejscu to w jaki sposób zbiegają się tam nitki różnych polityk państwowych, to był nasz autorski problem i powiem szczerze taka kontrola miała też wiele cech *rozpoznania bojem*, bo to są rzeczy, które są kontrolowane przez NIK w ramach różnych projektów kontrolnych, natomiast w jednym miejscu tych różnych nitek nie śledził do tej pory nikt. Więc tak ! Będzie *follow up*, będzie dział się na Śląsku i ja intencje wypowiedzi Pana Radnego pozwolę sobie zinterpretować w ten sposób, że te badania powinny mieć powszechniejszy charakter. To była bardzo pracochłonna kontrola, my musimy jednak dość mocno selekcjonować jednostki po to by starczyło nam budżetu i kontrolerów, by objąć nie tylko te, jak się okazało, pasjonujące tematy. I drugie pytanie ... Szanowni Państwo ! My i naukowcy z Uniwersytetu Śląskiego mamy mieć dostęp wyłącznie do danych gromadzonych w urzędowych bazach danych, to nie jest parametr, który w Powiatowym Urzędzie Pracy jest uwzględniany. Zgadzam się ! Na pewno istotny – bo to jest szeroko opisywane zjawisko społeczne – istotny udział w tych osobach, które dzisiaj dziedziczą w pewnym sensie problemy społeczne, których rodziny tradycyjnie były związane z tradycyjnymi branżami, to odgrywa gigantyczną rolę. Jestem o tym przekonany, ale tym większa rola władzy publicznej by po prostu dokonać takiego przełomu i by ten wir, czy równię pochyłą, po której te społeczności pogarszają swój stan, żeby to przerwać i zwrócić w innym w innym kierunku. Więc o rodzicach nie wiemy nic, wiemy tylko, że trzeba po prostu coś zrobić żeby dziedziczenie pewnych przyzwyczajęń – i już wprost to ujmując – dziedziczenie biedy, nie było jedynym usprawiedliwieniem tego co dzieje się teraz i co będzie się działo przyszłości w Bytomiu.
- **Marszałek Wojciech Saluga** – jeszcze raz chciałem Panu Dyrektorowi podziękować za ten dokument i że – tak myślę, do tego powinna służyć Najwyższa Izba Kontroli – nie tylko takie działania stricte kontrolne, wytykające, ale taka naprawdę kompleksowa analiza na przykładzie miasta Bytomia, ale pewnie jakiegoś szerszego zjawiska społecznego. I myślę, tu odnosząc się do Pana Radnego Gościńskiego, oczywiście każdy samorząd autonomiczny, ale już sam fakt, że na tej sali Pan Dyrektor prezentuje nam ten

raport, to jakoś wikła nas w tą sprawę i myślę, że jako Sejmik nie możemy pozostać obojętni na to co usłyszeliśmy. Oczywiście radni z tego okręgu wyborczego, z tego miasta, to w pierwszej kolejności myślę powinni wziąć tą sprawę na sztandary swojej pracy, ale jako Sejmik też musimy się nad tą sprawą pochylić. A dlaczego ? Mamy te 100 mln euro do wydania w tej perspektywie europejskiej na Bytom i na Radzionków. To oczywiście za 2014 to się kończy, a dzisiaj mamy rok 2016. Pierwsze projekty europejskie mamy zaplanowane na grudzień tego roku, przeznaczone dla Bytomia, a Bytom nie ma podstawowych dokumentów, które w ogóle pozwolą nam takie projekty uruchomić. Pozwoliłem sobie do Pana Prezydenta Bartyli w czwartek napisać pismo, bo byliśmy na coś dogadani, we wrześniu miał przestawić program rewitalizacji, gminny program. No i widzimy, że nie ma szans żeby ten program był uchwalony zgodnie z tym na co żeśmy się kiedyś umawiali, a już absolutnie nie ma szans żeby ten program był uchwalony dość szybko żeby był dobry, ponieważ z naszego oglądu ten program ma naprawdę wiele mankamentów. Też proszę Pana Prezydenta żeby przedstawił nam listę tych pomysłów, bo to ma wydobyć Bytom z tego marazmu, o którym tu było prezentowane. To było coś, co samorząd wojewódzki, wyszło nam to z różnych wskaźników, że Bytom potrzebuje wsparcia. Tu się to potwierdza, tylko musimy znaleźć pomysł jak tego wsparcia dla Bytomia udzielić, skoro być może Bytom sam nie jest w stanie tego ciężaru udźwignąć. Mówię *być może*, ponieważ jak to mówią *po czynach nas poznamy*, natomiast jakby te takie płynące z kuluarowych, czy oficjalnych spotkań, informacje pokazują, że Bytom na dzisiaj nie jest gotowy do tego żeby sięgnąć po te środki, a już na pewno nie jest gotowy żeby sięgnąć po te środki w sposób racjonalny, w sposób taki żeby w przyszłości wydobyć to miasto po tej perspektywie europejskiej, żeby z tych wskaźników, żeby nie był tylko w ogonie miast województwa śląskiego. Szkoda, ale to już nie moja ocena, że ten raport trafił najpierw tu, a nie do miasta Bytom. Są tu widzę radni z miasta Bytom, myślę że to od was, od samorządu bytomskiego zależy to jak to miasto będzie wyglądać. My wam przyszłości tutaj nie zaprojektujemy. Oczywiście to nie do Panów uwagi, bo jesteście tylko gośćmi, ale generalnie są pieniądze dla Bytomia, a my oczekujemy dobrych, mądrych, sensownych, kompleksowych projektów. Na razie absolutnie tego nie ma i myślę, że w tej sali, w tym gronie musimy wymyśleć co zrobić żeby się nie okazało, że Bytom po te pieniądze nie sięgnie być może. Musimy się w to bardziej zaangażować, chociaż tak jak Pan Radny Gościński mówił każdy samorząd równy, my nie mamy żadnego władztwa nad Bytomiem, ale mamy władztwo, teoretycznie, nad środkami europejskimi i myślę, że musimy się po tym raporcie pochylić specjalnie nad Bytomiem żeby spróbować razem, oczywiście z miastem, ale pomagając miastu, wspierając miasto, zaprojektować tą przyszłość.

- **radny Grzegorz Wolnik, Przewodniczący Sejmiku** – dziękuję Panu Marszałkowi za te uwagi, ale przede wszystkim dziękuję tutaj Panu Dyrektorowi i wszystkim przedstawicielom Najwyższej Izby Kontroli za to opracowanie, które właśnie pokazuje nam w jaki sposób można również podejść do kontroli, że ta kontrola może być również pewnym drogowskazem i za to serdecznie dziękujemy i liczymy na dalszą współpracę jeśli chodzi o samorząd województwa i Najwyższą Izbę Kontroli w tego typu sprawach. Proszę Państwa ! Teraz taki mały akcent sympatyczny...

- **radny Krystian Kielbasa** – problem Bytomia, w tym bezrobocia, to jedna rzecz, bardzo zresztą smutna, tutaj wysłuchałem tego, ale wrzesień to także okres, w którym rolnicy, których także reprezentuję, mają swoje wielkie święto i tym chcą się dzisiaj podzielić. Miałem okazję wczoraj na zaproszenie władz gminy Koszęcin być na dożynkach i właśnie tam składając życzenia w imieniu Marszałka, Zarządu, ale także radnych województwa śląskiego, Pan Wójt przekazał na moje ręce właśnie symbol tego rolniczego trudu i prosił o przekazanie tego na ręce Pana Marszałka. Chciałbym to przekazać, bo myślę że nas to dotyczy, większość z nas uczestniczy w tym święcie. Dlatego Panie Marszałku z wielką przyjemnością, takie zobowiązanie podjąłem wczoraj i przekazałem rolnikom, że ten chleb, który wczoraj został na moje ręce przekazany jako symbol rolniczego trudu, jako takie podsumowanie rolnictwa w naszym województwie, którego wcale nie musimy się wstydzić, chciałbym dzisiaj przekazać i takie zobowiązanie, które wczoraj podjąłem teraz chciałbym uczynić, to będzie taki przerywnik...

[przekazanie chleba na ręce Marszałka Województwa Śląskiego]

- **radny Grzegorz Wolnik, Przewodniczący Sejmiku** – myślę że Pan Marszałek będzie dzielił ten chleb sprawiedliwie, choć niekoniecznie równo. Proszę Państwa ! Zgodnie z prośbą Pana Przewodniczącego klubu PiS ogłaszam dziesięciominutową przerwę. Materiały Państwo już mają, więc będą mogli w tym momencie rozważyć jakie przyjąć stanowisko. Bardzo proszę o to, żeby to 10 minut traktować literalnie jako 10 minut, ponieważ wznowię obrady za dokładnie 10 minut.

[przerwa w obradach]

- **radny Grzegorz Wolnik, Przewodniczący Sejmiku** –...quorum jest, zaczynamy ! Szanowni Państwo ! Jako, że padł wniosek o wprowadzenie zaproponowanej przez kluby radnych uchwały, rozumiem, że był czas na przemyślenie. Czy są w związku z powyższym ... proszę bardzo Pan Przewodniczący Jan Kawulok !

- **radny Jan Kawulok** – tak jak mówiłem wcześniej, sugeruję aby tej uchwały dzisiaj nie wprowadzać. Po pierwsze te sprawy formalne, ta nasza umowa taka dżentelmeńska sprzed pół roku, że zawsze te apele będą co najmniej tydzień przez szefów klubów ustalane, omawiane i ewentualnie jeżeli będzie taka potrzeba, to również na komisjach. Tak jak wspomniałem jeszcze o godzinie dziewiątej na konwencie temat nie istniał, w tej chwili jest. Oczywiście uchwała, która jak gdyby ma zaniechać konfrontacji, ona jak gdyby zachęca do tej konfrontacji poprzez, no właśnie, przez pojęcie tej odpowiedzialności zbiorowej. Ja naprawdę kompletnie nie wiem kto kogo tu obraża. Ta sprawa powinna tu być powiedziana jednoznacznie żeby tego typu apel przyjąć. My kompletnie, przynajmniej ja jako mieszkaniec Cieszyna, gdzie na pewno jest nie jest element Górnego Śląska, gdzie my mamy związki dawne z Austrią, temat ten nie istnieje już tego typu konfliktów regionalnych. Natomiast tutaj generowanie tego konfliktu – być może, że ktoś z jednej czy z drugiej strony powiedział za dużo i to na pewno wymaga omówienia i my jesteśmy otwarci na tego typu rozmowę, czy to poprzez zespół wspólny, czy też komisję, czy też choćby posiedzenie klubu. W związku z tym Panie Przewodniczący Sejmiku, ale też Panie Przewodniczący klubu Platforma Obywatelska jako wnioskodawca, zwracam się z prośbą o wycofanie tego punktu, czy tego wniosku z porządku obrad.

- **radny Grzegorz Wolnik, Przewodniczący Sejmiku** – czy są inne głosy w tej sprawie ? ... Dziękuję uprzejmie ! Rozumiem, że wnioskodawcy podtrzymują swój wniosek, a zatem przechodzimy do głosowania. Przypominam, że zmiany porządku obrad ... do zmiany potrzebne jest Przepraszam ! Pan Przewodniczący Jarosław Makowski ! Zapraszam...

- **radny Jarosław Makowski** – jeżeli Panie Przewodniczący chce Pan tych cytatów, to ja je mogę podać. Poseł Stanisław Pięta z Bielska- Białej – PiS: *po co wam język śląski ? To są pomysły jątrzące, szkodliwe i niepotrzebne Przecież, Panie Przewodniczący ...* i to zwracał się do Pana Gorzelika...

- **radny Grzegorz Wolnik, Przewodniczący Sejmiku** – uprzejmie proszę o spokój na galerii !...

- **radny Jarosław Makowski** –...zarówno *Korfanty, jak i Mackiewicz, oni kazaliby strzelać do was !* Sprzed trzech dni wypowiedź posła Waldemara Andzela: *w województwie śląskim działają zwolennicy opcji proniemieckiej, są szkodliwe organizacje jak RAŚ i należy wprowadzić wcześniej niż w całym kraju obronę terytorialną żeby się nimi zajęła.* Ostatni artykuł pana profesora Aleksandra Nalaskowskiego z *Do rzeczy* o tym, że to jest piąta kolumna. I mógłbym tak długo, tylko nie chcę. Powiem więcej ! Gdyby ktokolwiek, kiedykolwiek podobne insynuacje i nieprawdziwe rzeczy kierował wobec was,

wobec PiS, będę również na tej mównicy i będę protestował wobec tego typu wypowiedzi. Dziś broniąc Ślązaków, wobec których formuje się tego typu zarzuty bronimy nas wszystkich. Powtórzę: tylko niektórzy są winni i opowiadają niemądre rzeczy, ale wszyscy są odpowiedzialni !

- **radny Grzegorz Wolnik, Przewodniczący Sejmiku** – proszę Państwa !
Przechodzimy do głosowania ... Pan Radny Korfanty...

- **radny Bronisław Korfanty** – ja przeczytałem ten apel dosyć szczegółowo i już sam początek tego apelu dotyczący *zaniechania konfrontacyjnych wystąpień wobec środowisk śląskich regionalistów*, myślę, że to powinno być inaczej zatytułowane, że wobec śląskich regionalistów, ale także śląskich regionalistów wobec państwa polskiego. Niezliczona ilość była takich tekstów w stronę państwa polskiego, ale myślę, że jeden utkwił Państwu w pamięci ponieważ odbył nie dawno temu. Było to po wywiadzie wojewody, nowego wojewody Wieczorka, w którym też wspominał o śląskim separatyzmie, ale myślę, że nie było to bardzo konfrontacyjne wystąpienie. Odzewem tego było pokazanie na *Facebooku* Pana Radnego Gorzelika ubranego w strój żołnierza Wehrmachtu, czy też Waffen SS, z karabinem w ręce, *Mauserem*, i tekstem poety Majakowskiego, że ostatnie słowo ma *towarzysz Mauser*. Oczywiście Pan Radny Gorzelik obrócił to w żart, ale dla mnie jest to żart średnio dobry, bo muszę powiedzieć, że cała moja rodzina, połowa rodziny, została przez tychże żołnierzy ubranych w takie mundury zamordowana, z czego moja babcia została zamordowana w Oświęcimiu. Połowa rodziny się ukrywała czy to w Krakowie, czy w innych miastach Polski, a cała rodzina Wojciecha Korfantego z powodu wybuchu II wojny światowej musiała wyemigrować najpierw do Anglii, a później do Stanów Zjednoczonych. Nikt już z rodziny Wojciecha Korfantego do kraju nie powrócił. I muszę powiedzieć, to jest tak, że to nie tylko jest tam, że rząd polski atakuje, ale po drugiej stronie jest też wiele, wiele wypowiedzi w stosunku do państwa polskiego. Ja to odbieram też jako w stosunku do mnie, że, nie wiem, grozi mi się, że przyjdą znowu żołnierze ubrani w takie mundury z *mauserami*, tak to odbierałem i Pan Radny Gorzelik obrócił to żart – Panie Przewodniczący, Panie Radny, to żart był średnio dobry. Ja osobiście oczywiście zagłosuję przeciwko temu apelowi.

- **radny Grzegorz Wolnik, Przewodniczący Sejmiku** – Pan Poseł Waldemar Andzel prosił głos...

- **poseł Waldemar Andzel** – ja tak prosto z marszu, ale bardzo dziękuję za udzielenie mi wypowiedzi, bo w części to tak trochę odbieram, że to jest do mnie kierowane po ostatniej nagonce prowadzonej przez niektóre *mainstreamowe* media w stosunku do mojej wypowiedzi na sejmowej Komisji Obrony Narodowej, gdzie jestem członkiem, wiceprzewodniczącym sejmowej

Komisji Obrony Narodowej. Powiedziałem, że w województwie śląskim, zresztą w całym kraju ma powstać piąty komponent sił zbrojnych – obrona terytorialna i w województwie śląskim jest on na chwilę obecną w projekcie przewidywany w czwartym etapie latach 2019-2023. W mojej wypowiedzi chodziło żeby obrona terytorialna w województwie śląskim jako ważny składnik sił zbrojnych był powołany szybciej, nie w czwartym etapie, ale szybciej i zresztą w całym kraju, we wszystkich województwach będzie powoływana obrona terytorialna. W żaden sposób obrona terytorialna nie będzie wykorzystywana przeciwko żadnym organizacjom, czy stowarzyszeniom, to co tutaj jest napisane, a uważam, że jest to obraźliwe – uchwała, która godzi w Prezydenta Rzeczypospolitej, w parlament. Uważam, że jest to pisanie nieprawdy. Ja powiedziałem i tego się nie wypieram, że na Śląsku działa silnie opcja proniemiecka, wychodzą takie gazety jak *Śląski Cajtung*, czy *Jaskółka*. Są gazety, które szkodzą polskim interesom. Ruch Autonomii Śląska także uważam za organizację szkodliwą, która wzywa do autonomii, która bije w polską suwerenność i uważam także, że koalicja w Sejmiku Platformy Obywatelskiej i Ruchu Autonomii Śląska jest szkodliwa przez to. To podkreślam i to wiele razy. Oczywiście Państwo się nie możecie zgadzać, ja to mówię w pełni świadomie i się pod tym podpisuję, że ta koalicja jest szkodliwa dla województwa śląskiego i dla Polski. Dziękuję bardzo ! ... Chciałem jeszcze tylko do tego dodać, że ja w żaden sposób nie występuję przeciwko Ślązakom, wiele razy się wypowiedziałem, większość Ślązaków jest za Polską i na pewno będzie służyło w obronie terytorialnej.

- **radny Andrzej Gościński** – jest taka figura retoryczna, że dobrze zacząć od tego na czym poprzednik skończył. Całe szczęście, ja już w obronie terytorialnej nie będę. A teraz moja wypowiedź ! Panie Przewodniczący ! Wzywam Pana do przestrzegania procedury. Procedura przy zmianach porządku obrad, jak wszyscy wiemy, mówi, że Przewodniczący dopuszcza jeden głos za – głos za był – i jeden głos przeciw, po czym następuje głosowanie. Bardzo proszę o zastosowanie się do tej procedury !

- **radny Grzegorz Wolnik, Przewodniczący Sejmiku** – uprzejmie dziękuję za ułatwienie mi pracy. Jestem niezmiernie wdzięczny za wskazanie procedury i właśnie do tej procedury w tej chwili zmierzamy. Otwieram głosowanie w sprawie wprowadzenia pod obrady Sejmiku druku o numerze V/463...

Głosowanie nad wprowadzeniem do porządku obrad projektu uchwały w sprawie przyjęcia apelu dotyczącego zaniechania konfrontacyjnych wystąpień wobec środowisk śląskich regionalistów (druk V/463):

za	27
przeciw	13

wstrzym. 0

- **radny Grzegorz Wolnik, Przewodniczący Sejmiku** –...proponuję wprowadzić projekt z druku V/463 jeszcze przed uchwałami merytorycznymi, a mianowicie przed podjęciem uchwały w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej...

5. Podjęcie uchwały w sprawie przyjęcia apelu dotyczącego zaniechania konfrontacyjnych wystąpień wobec środowisk śląskich regionalistów (druk V/463):

- **radny Grzegorz Wolnik, Przewodniczący Sejmiku** –...w takim razie przechodzimy do realizacji ... czy ktoś z Państwa Radnych chciałby zabrać głos zanim przejdziemy do głosowania uchwały V/463 ?
- **radny Janusz Wita** – chcę z głębi serca wypowiedzieć się w tej sprawie, która zaczęła żyć przed chwilą, którą rozpatrujemy. Oczywiście każdy ma prawo do oceny szkodliwości, przydatności, sposobu i formy, ale i meritum głoszenia poglądów i ich realizacji, natomiast nie mogę sobie wyobrazić, jako członek Ruchu Autonomii Śląska od lat wielu, jakby można było i chciałbym zachęcać do poznania rzeczywistego programu i sposobu realizacji naszych idei, naszej wizji zmieniania społeczeństwa na społeczeństwo ściśle obywatelskie. Jak można temu zaprzeczać ? Przecież to chodzi o to aby właśnie obywatele byli podmiotem podstawowym zgodnie z zasadą pomocniczości ! I to jest kluczem do zrozumienia tego co głosimy, do czego chcemy przekonywać ! Zachęcam moich kolegów i koleżanki z PiS aby podejść do tego w sposób otwarty. Można oczywiście założyć, że ktoś jest *zakamuflowanym*, bądź tym strasznym Niemcem, który chce spowodować rozkład Polski, ale to jest absolutnie założenie błędne. Tu chodzi o zmianę sposobu naszego życia i funkcjonowania publicznego. Większość z nas ma doświadczenie samorządowe i widzimy jak wygląda realizacja naszego życia publicznego, czy to jest zgodne z zasadą pomocniczości, czy nie, na ile państwo realizując społeczność, realizując w formie zorganizowania poprzez różne szczeble samorządu, czy w końcu państwo odpowiada na potrzeby obywateli i w jaki sposób ? Dlatego to jest istotą naszej działalności.
- **radny Zbigniew Przedpełski** – sesja bez apelu jest sesją straconą. Ostatnio niczego nie było, dzisiaj już mamy oczywiście napisane na kolanie, wprowadzone do porządku. Wszystko można przegłosować, tylko chciałbym tak wezwać do zastanowienia nad czym głosujemy ? Ciężko pokrzywdzeni, ciężkie zarzuty przeciw śląskim działaczom wykorzystania aparatu przymusu – pogratulować tych stwierdzeń – postulaty wykorzystania przeciw śląskim

działaczom aparatu przymusu. To rzeczywiście ten RAŚ ma się bardzo źle. Ja chciałem tylko zauważyć, że najjaśniejsza Rzeczpospolita jest jednym z niewielu krajów, który toleruje podobne organizacje. Czy Wielka Brytania tolerowała Irlandzką Armię Republikańską, czy Hiszpania toleruje ETA ? A my musimy tutaj czytać w niemieckim *zeitungu* na początku września, że ludność Śląska witała Niemców kwiatami. No rzeczywiście, pogratulować polityki historycznej – harcerze na wieży spadochronowej witali Niemców kwiatami. Proszę Państwa ! Jeżeli ktoś wchodzi do polityki, to mnie się wydawało, że to jest oczywiste, że od czasu do czasu spotyka się z czyjąś krytyką. Ja więcej powiem ! To się wydaje być zupełnie normalnym w demokracji, ale oto okazuje się, że mamy do czynienia z ponadprzeciętnymi wrażliwcami. No to rzeczywiście jeżeli te napastliwe wypowiedzi, język nienawiści, to ja proponuję porównać to do języka miłości mojego idola parlamentarnego, profesora Stefana Niesiołowskiego. Proszę wejść na jego stronę internetową, jakoś Pan nie protestuje, Panie Przewodniczący, jakoś Pan nie protestował nigdy przeciw takim wypowiedziom. Oczywiście, jak zwykle gratuluję dobrego humoru i życzę satysfakcji. Oczywiście, Państwo to sobie przegłosujecie, natomiast chciałem tylko zauważyć, że chociażby dzisiaj przyszła decyzja o wsparciu Ministerstwa Sportu dla budowy *Stadionu Śląskiego* – rzeczywiście może by się zastanowić czy prowadzenie wojny z rządem z tej sali jest celowe.

- **radny Jerzy Gorzelik** – bardzo cieszę się, że Pan Radny Przedpełski takim właśnie pytaniem zamknął swoją wypowiedź, bo od razu nasuwa się inne pytanie: dlaczego to, które zostało w tej chwili zadane przez radnego PiS nie wybrzmiało przed 25 października ubiegłego roku ? Nie przypominam sobie by Państwo byli powściągliwi w swoich w komentarzach dotyczących polityki władz centralnych ? I nie jest to zarzut, ponieważ w moim przekonaniu ci, którzy przekraczają próg tej sali jako radni Sejmiku Województwa Śląskiego nie tylko mają prawo, ale wręcz obowiązek, krytykować władze centralne, wtedy kiedy w przekonaniu nas jako reprezentantów wspólnoty samorządowej prawa samorządowe są naruszane, bądź władze centralne w inny sposób ingerują w sposób niekorzystny dla województwa śląskiego, w życie jego mieszkańców i w bieg spraw publicznych. Dlatego tylko apeluję o konsekwencję, a nie o jakąś zmianę Pańskiego zapatrywania na relacje między władzami centralnymi a regionem, bo to oczywiście jest kwestia pewnej filozofii politycznej, w której możemy się różnić. Padło tutaj szereg stwierdzeń, nie wszystkie z uwagi na Państwa cenny czas warto komentować, Panu Radnemu Korfantemu chciałbym jednak przypomnieć, że z tego co wiem żołnierze Wehrmachtu – których jak zdecydowana większość Górnoszlązaków także miałem w swojej rodzinie – raczej nie paradowali w marynarce i w białej koszuli. Z tego co wiem takie umundurowanie w owym czasie nie obowiązywało. To tak á propos mojej reakcji na wypowiedź Pana Wojewody

Wieczorka na *Facebooku*, wypowiedź, którą osobiście też uważam za konfrontacyjną. Chciałem przejść do innych kwestii, bo parę wypowiedzi i tych medialnych, które poprzedziły zredagowanie tejże uchwały zawierającej apel, i tych, które padły z tej mównicy, wymaga pewnej reakcji. Panie Radny Przedpeński ! Porównanie Ruchu Autonomii Śląska do ETA, czy do Irlandzkiej Armii Republikańskiej jest niestosowne. Mam nadzieję, że nie mieści się w sferze Pańskich pobożnych życzeń i sam też nie wyobrażam sobie by Ruch Autonomii Śląska, nawet straszony wojskami obrony terytorialnej, poszedł kiedykolwiek tą drogą, ponieważ akurat jesteśmy stowarzyszeniem, które do poszanowania prawa przywiązuje szczególną wagę. Chciałbym Panu jednak przypomnieć, bo widzę że ta lekcja wiedzy o świecie współczesnym jest tutaj niezbędna, że państwo które pan przywołał, a więc Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii toleruje na swoim terenie działalność takich organizacji jak *Sinn Fein* w Irlandii Północnej, czy *Szkocka Partia Narodowa*, czy też walijska *Plaid Cymru*. W przypadku tych dwóch ostatnich to są nasze partnerskie ugrupowania, z którymi współtworzymy jedną europejską partię *Wolny Sojusz Europejski*. To co nas łączy, to przywiązanie do idei państwa prawa i posługiwanie się metodami politycznej walki, które całkowicie w ramach państwa prawa się mieszczą. Nie apeluję do Pana żeby Pan to docenił, ponieważ to akurat wynika z naszej filozofii politycznej, której pozostajemy wierni. Co do wypowiedzi Pana Posła, dostrzegam w niej pewną sprzeczność, bo z jednej strony Pan Poseł raczył zaprzeczyć swojej tezie, a później ją potwierdzić, no ale tak już bywa. Wypowiedź, która padła na posiedzeniu sejmowej komisji poszła w świat, zresztą miał Pan Poseł okazję później rozwijać ją na łamach mediów i sądzę, że nie ma tu większej wątpliwości co do tego jakie były intencje Pana Posła. Wymienianie jednym tchem potrzeby przyspieszenia tworzenia oddziałów obrony terytorialnej na terenie śląskiej części województwa śląskiego i przywoływanie zagrożenia, rzekomego zagrożenia, działalnością proniemieckiej agentury jest sugestią wystarczająco czytelną by się do niej ustosunkować. Na marginesie muszę powiedzieć, że zaskakuje mnie może nawet nie tyle ocena działalności Ruchu Autonomii Śląska, do której Pan Poseł ma prawo, ale owa antyniemiecka fobia. Jeżeli się nie mylę Republika Federalna Niemiec w tej chwili pozostaje w bardzo silnym sojuszu z Rzeczpospolitą Polską, współtworząc struktury zarówno militarne jak i polityczne. Myślę, że skrót *NATO* nie jest parlamentarzyście Rzeczypospolitej Polskiej obcy. Złośliwi mogliby powiedzieć, że mamy do czynienia – słysząc takie wypowiedzi, czytając je na łamach prasy – z *pożytecznymi idiotami* Władimira Władimirowicza Putina, bo alternatywą dla sojuszu z państwami, które współtworzą NATO i Unię Europejską, jest chyba pozostawanie w orbicie wpływów tego potężnego, północnego już w zasadzie sąsiada. Sądzę jednak, że nie takie były intencje Pana Posła i jestem daleki od przypisywania tego typu zamiarów komukolwiek z aktorów polskiej sceny politycznej. Proszę Państwa ! Ja sądzę,

że te wypowiedzi, które zostały przywołane i być może nie są znane wszystkim radnym PiS, nie pozostawiają wątpliwości co do tego, że mamy tu do czynienia po prostu z nieodpowiedzialną prowokacją. To są wypowiedzi, których nie można pozostawić bez reakcji i cieszę się, że kluby koalicyjne zdecydowały się na taki gest solidarności, bo chodzi tutaj o obronę pewnych zasad. Mam nadzieję, że na tej sali spór polityczny jednak będzie prowadzony metodami parlamentarnymi, a nie tymi, które sugerował Pan Poseł w swojej wypowiedzi, czy także tymi, które wyartykułował wprost profesor Nalaskowski, doradca Pana Prezydenta Dudy w swoim tekście na łamach jednego z tygodników opinii. Nie mogę sobie jednak odmówić odniesienia się także do jednej części wypowiedzi Pana Posła, który był łaskaw przywołać tutaj ideę autonomii i poddać ją krytyce jako rzekomo szkodliwą dla polskiej racji stanu. Chciałbym przypomnieć w tym miejscu, które ściśle z ideą autonomii się wiąże, że to swoją suwerenną decyzją Sejm Rzeczypospolitej Polskiej 15 lipca 1920 roku uchwalił *Statut Organiczny*, a więc autonomię województwa śląskiego, natomiast zniósł ją stalinowska Krajowa Rada Narodowa 6 maja 1945 roku. Chciałoby się tutaj przywołać klasyka, który mówił o tym kto gdzie stoi, no ale niech parafraza tego cytatu nie wybrzmi w tej sali w imię troski o to by wypowiedzi nie miały charakteru konfrontacyjnego.

- **radny Jan Kawulok** – takim zwyczajem, że się zaczyna od końcówki wystąpienia poprzednika. Pan Przewodniczący Gorzelik wymienił tu wszystkich polityków od Stalina poprzez NATO, poprzez różnych polityków, natomiast to chyba troszeczkę odbiega od sensu naszego Sejmiku. I ja jednak apeluję żeby te sprawy nasze, śląskie były nam bliższe. Jeszcze raz podkreślam, że Śląsk, czy województwo śląskie, to nie tylko Górny Śląsk i my naprawdę z regionu częstochowskiego, bielskiego, już byśmy nie chcieli na każdej sesji tego typu spraw słuchać. Niech się intelektualiści spotkają, dyskutują, natomiast myślę, że niekoniecznie jest to akurat temat na każdomiesięczne posiedzenie, ale zwracam się w tej chwili do Wiceprzewodniczącego, Pana Janusza Wity, którego znam od lat i bardzo cenię, bo on zaapelował dokładnie o to samo co ja, ale zagłosowaliśmy inaczej, bo apelował żeby PiS zawsze takie sprawy głęboko analizował. Ale żeby coś głęboko analizować, to trzeba być dopuszczonym do informacji. Pana kolega ten materiał dał w trakcie sesji, mówiąc rano że nic nie ma. I Panie Januszu, ja Pana proszę, niech Pan w swoim klubie spowoduje żeby PiS był dopuszczany do tego typu dyskusji. Przecież nic nie stało na przeszkodzie żeby tydzień wcześniej spotkać się, omówić te wycinki prasowe – może nie tylko z jednej gazety, ale i z drugiej przytoczyć – i to by był Pana apel, więc ponieważ mówię, bardzo Pana cenię Panie Przewodniczący, bardzo bym prosił i deklaram jako szef klubu, że my zawsze będziemy się w te sprawy włączać jeżeli będzie możliwość. No bo trudno dyskutować na temat apelu, który jest

redagowany gdzieś tam w kularach, przywołuje się oczywiście wystąpienia, które by ten apel poparły, ale to co powiedział np. Pan Korfanty odnośnie tego munduru, ja nie wiem czy to był mundur z koszulą, czy bez koszuli, ale faktycznie jeżeli to było, to dla mnie to jest informacja dnia dzisiaj. Natomiast jeszcze odpowiadając Panu Gorzelikowi odnośnie tych apelów – głosowanie w sprawie kwoty wolnej od podatku, Pana inicjatywę, PiS poparł.

- **radny Zbigniew Przedpelski** – Pan Radny Gorzelik był łaskaw zwrócić uwagę, że zostały złamane prawa samorządowe. No jeżeli się łamie prawo, to stawiam wniosek, wypadaloby to wpisać do tej uchwały. Wszędzie na świecie jak się tworzy poważne uchwały, to się wpisuje artykuły i paragrafy ustaw, które zostały złamane. Ja tutaj z tego tekstu po prostu ... przepraszam, nie wiedziałem, że zostało złamane prawo. To nie wynika z treści tego apelu. Stawiam wniosek o uzupełnienie tego właśnie przez wpisanie które prawa zostały złamane.
- **radny Grzegorz Wolnik, Przewodniczący Sejmiku** – tu chyba nie bardzo chodziło prawa a o ducha prawa, ale tu możemy się różnić w poglądach.
- **radny Henryk Mercik, Członek Zarządu Województwa** – powiem tak ! Jeżeli ktoś liczył, że to co się dzieje w mediach, to co jest udziałem również parlamentarzystów – to mówię z dużą przykrością, bardzo dużą przykrością – Prawa i Sprawiedliwości w stosunku do nas regionalistów, będzie bez echa, obejdzie się bez echa, to na pewno się grubo mylił, dlatego że pomówień, niedomówień i sugestii, które są nieprawdziwe, nie poparte prawdą, nie można pozostawić bez odpowiedzi. Szanowni Państwo ! Panie i Panowie z Prawa i Sprawiedliwości ! Cięży na was wielka odpowiedzialność, dlatego że doskonale zdajecie sobie z tego sprawę, że nasze województwo jest wyjątkowe w sensie historycznym i ta sala, to miejsce, w którym siedzicie o tym mówi – Sala Sejmu Śląskiego. Sala, która powstała w czasach II Rzeczypospolitej, nie w czasach niemieckich, to od razu mówię tym, którzy jeszcze nie wiedzą o tym, dlatego że to II Rzeczypospolita dała Śląskowi autonomię. To już było tutaj powiedziane, ale tym którzy nie wiedzą jaka jest historia tego gmachu, przypominam ! Natomiast niewiele osób w Polsce wie, dlatego że nie ma dobrej edukacji historycznej, niewiele osób w Polsce wie, że taka była śląska historia. I to co Państwo robią w tej chwili w stosunku nie tylko do nas, ale do wielu innych osób, te wszystkie sugestie o *zakamuflowanej opcji*, o *proniemieckości* itd., to klasyczne tak zwane *dorabianie gęby* i produkowanie wroga, bo nigdy, Szanowni Państwo, nie mieliście w nas wroga i dobrze o tym wiecie. I w wielu sprawach – i tutaj siedzą moi koledzy zacni, którzy teraz pewnie się czerwienią ze wstydu – w wielu sprawach ważnych dla regionu, dla jakości życia mieszkańców, dla demokracji, dla samorządności, potrafiliśmy współdziałać, potrafiliśmy działać razem. Przypomnę tylko czasy kiedy byłem

przewodniczącym Komisji Edukacji, Nauki i Kultury i tutaj udawało nam się świetnie dla regionalnej kultury współdziałać. Nie wiem dlaczego Państwo w tej chwili postanowiliście sobie wyprodukować wrogów, bo tych wrogów nie ma, oni nie są realni, ale Państwo ich produkujecie, Państwo wskazujecie na wrogów – nie wiem w jakim celu jest wam to potrzebne ! Twierdzenie, że teraz po wyprodukowaniu wroga będzie można łatwo powiedzieć: *no, skoro mamy już wroga, to teraz musimy mieć formację uzbrojoną, która będzie z tym wrogiem walczyć*. Tego się bardzo boimy, takiej narracji. To od was zależy jaki będzie obraz Śląska w Polsce i ja mam taki apel ze swojej strony: Panie i Panowie nie wykrzywiajcie obrazu Śląska, który krzywy nie jest ! Szczególnie mówię to do Pana Posła – tutaj naprawdę zawiódł mnie Pan tymi wypowiedziami. Mam nadzieję, że nie było to do końca zamierzone, ani przemyślane.

- **poseł Waldemar Andzel** – jeszcze raz chciałem podkreślić – nie ma nigdzie w mojej wypowiedzi, tak chcieli by też niektórzy dziennikarze, że obrona terytorialna, która ma powstawać, będzie w jakikolwiek sposób wymierzona w istniejące legalne stowarzyszenia, które zgadzają się z konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej. Tutaj trzeba o tym pamiętać. Oczywiście Pan Gorzelik tak różne fakty historyczne miesza, z różnych okresów czasu, że to jest dosyć niepojęte wykorzystywanie. W 1920 roku była inna sytuacja polityczna. Ja się zgodzę, że autonomia wtedy dla województwa śląskiego była jak najbardziej uzasadniona i potrzebna. My dzisiaj żyjemy w innych realiach politycznych, w innych zagrożeniach, które występują i namawianie do jakiegokolwiek autonomii dzisiaj przy tych zagrożeniach, które ma także Polska właśnie ze wschodu, są właśnie szkodliwe ze strony Pana Gorzelika, takie insynuacje w kierunku rządzących. Ta uchwała jasno idzie w sposób konfrontacyjny, zamierza właśnie konfrontować i dzielić, że większość sejmikowa zamierza iść na wojnę z Prezydentem Rzeczypospolitej, z rządem Prawa i Sprawiedliwości i z większością parlamentarną Prawa i Sprawiedliwości w jasny sposób. W żaden sposób nigdzie ja nie doszukałem się, że będzie aparat przymusu, czy wojska obrony terytorialnej wyciągane. Oczywiście, określone organy państwa, jeżeli ktoś działa na szkodę państwa, powinny się zajmować także stowarzyszeniami, organizacjami, które łamią przepisy prawa. Tu już podkreślano wielokrotnie odnośnie jednych z liderów właśnie Ruchu Autonomii Śląska, który występuje, wymachuje flintą w mundurze niemieckim – to są rzeczy skandaliczne. Nie słyszałem także o jakimkolwiek odcinaniu się ze strony Ruchu Autonomii Śląska przeciwko temu co pisze właśnie *Śląski Cajtung*. To są rzeczy naprawdę skandaliczne i naprawdę powinni się inni tutaj uderzyć w pierś. Prawo i Sprawiedliwość dba o interes Polski i o interes Polaków.

- **radny Tomasz Bednarek** – ja chciałem bardzo krótko zwrócić uwagę na te wystąpienia, które dzisiaj tutaj miały miejsce, przede wszystkim wystąpienie Pana Marszałka Mercika spowodowało, że jednak zdecydowałem się dzisiaj zabrać głos, ponieważ tak naprawdę ta uchwała dzisiaj, to złożenie tej uchwały dzisiaj, którą za chwilę Sejmik będzie przyjmował, to jest właśnie to tworzenie wrogów, to jest właśnie to budowanie wrogów i szukanie tych wrogów. To nie jest uchwała żeby zaniechać konfrontacyjnych wystąpień, ale ona właśnie ma na celu podburzać, ma na celu nie budować jedności, ale budować jakieś animozje wewnątrz ... nawet tutaj w Sejmiku, czy województwa śląskiego. Chciałem jednak także zwrócić uwagę na takie kwestie można powiedzieć formalne tej uchwały, bo tak się zastanawiam czytając tą uchwałę, po pierwsze do kogo ona jest skierowana ? Nie jest napisane do kogo ten apel jest skierowany. Na czym wobec tego będzie polegało wykonanie tej uchwały ? Czytamy w paragrafie drugim: *wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Województwa*. Na czym będzie polegało wykonanie tej uchwały, skoro nie wiadomo do kogo ona jest skierowana ? Moim zdaniem jest to celowy zabieg, ponieważ nie mamy ... ma takie wrażenie, że inicjatorzy tej uchwały nie mają na celu nic osiągnąć, mają na celu tylko podburzać, mają na celu tylko zwiększać te różnego rodzaju kwestie sporne, które się znajdują, tym bardziej interpretują wypowiedzi, różne wypowiedzi, w sposób, który nie miał miejsca. Ja nie znam, a staram się śledzić w miarę dokładnie różne wypowiedzi, które dotyczą przede wszystkim naszego województwa, ja nie znam takiej wypowiedzi, która mówiłaby o wykorzystywaniu aparatu przymusu przeciwko idei społeczeństwa obywatelskiego. Proszę Państwa ! Nie ma takich wypowiedzi, nie znajduję, więc podawanie czegoś takiego w apelu, który mamy przyjmować jest ... przyjęcie tego apelu będzie przyjęciem czegoś co jest niezgodne z prawem.

- **radny Jarosław Makowski** – musicie mieć odrobinę przyzwoitości i do siebie i w ogóle do inteligencji ludzkiej, tak ? Pan Poseł jest na pierwszych stronach wszystkich gazet, bryluje i opowiada to co de facto powtórzył także z tej mównicy, a wy mówicie, że to my jątrzymy tą uchwałą, że to my próbujemy kogoś dzielić ? Na Boga ! To jest winowajca dzisiejszej dyskusji i mogliśmy ... specjalnie tą uchwałę pisaliśmy w ten sposób żeby uciec od tej konfrontacyjnej retoryki, nie podaliśmy nazwisk, bo dokładnie wiemy kto co mówi i dokładnie Państwo śledzą dyskusję, która się na temat Śląska dzieje. Natomiast wyszliście na 15 minut nauczyliście się jednej formuły, że to my tą uchwałą próbujemy jątrzyć. Nie ! Nie moi kochani ! Źródło jest zupełnie gdzie indziej. Naprawdę nie zazdroszczę sytuacji, w której jesteście ! Nie zazdroszczę ! Znaleźliście się między pewnie także przyjaciółmi, czy znajomościami z nami, z członkami Ruchu Autonomii Śląska – z nimi tutaj pracujecie w komisjach, razem podejmujemy uchwały. I co zrobiliście ? Zadzwoniliście po posła, tak ? Tego, z powodu którego tutaj tą dyskusję

podejmujecie. Po co ? Wydaje mi się, że dziś w naszym kraju naprawdę jest zbyt dużo tego co ludzi dzieli. My chcemy szukać tego co ludzi łączy ! Przecież gdyby nie było tych wypowiedzi, nigdy by nie było tej reakcji ! Prawda ? Janie śmiejesz się ? To nie jest śmieszne w moim przekonaniu ! To nie jest śmieszne ! Jeżeli zachowując wszelkie proporcje luterański pastor i teolog Martin Niemöller powiedział tak: *kiedy przyszli po Żydów nie protestowałem, bo nie byłem z Żydem. Kiedy przyszli po socjaldemokratów nie protestowałem, bo nie byłem socjaldemokratą* – dziś moglibyśmy powiedzieć: *kiedy mają zamiar przyjść po Ślązaków nie protestuję, bo nie jestem Ślązakiem – ale kiedy przyszli po mnie już nikt nie protestował, bo nikogo nie było !* Ja nie jestem Ślązakiem z krwi i kości, ale od kiedy mieszkam na Śląsku, od kiedy mieszkam w Katowicach, żaden członek Ruchu Autonomii Śląska, czy żaden Ślązak z krwi i kości nie pytał mnie czy na pewno mam dobre urodzenie, czy na pewno pochodzę stąd. Pytali mnie o jedno – co chcę zrobić dla Śląska, co chcę zrobić dla Katowic ? I nas powinno zajmować to co chcemy zrobić dla naszego regionu, a nie poddawać się konfrontacyjnej i niebezpiecznej retoryce, którą okładają się posłowie w Warszawie.

- **radny Piotr Czarnynoga** – zgłaszam wniosek formalny, nie o zakończenie dyskusji, ale o powrót do pracy samorządowej. Mamy bardzo wiele zagadnień zaniedbanych z życia Śląska, a próba, Panie Przewodniczący Makowski, przekształcenia tej mównicy w mównicę sejmową i demagogicznie wzywianie, powoływanie się na Pana Boga, wzywianie do naszej inteligencji ... chodźmy na badanie, zbadajmy Pana inteligencję i wszystkich innych radnych, ale nie gadajmy takich głupot.
- **radny Grzegorz Wolnik, Przewodniczący Sejmiku** – przechodzimy do pracy samorządowej...
- **radny Michał Gramatyka** – ja zgłaszam wniosek formalny o zamknięcie dyskusji, a do ciebie Piotrze mam prośbę żebyś nie obrażał radnych Sejmiku Województwa Śląskiego mówiąc, że gadają głupoty, dlatego że niezależnie od tego jaka jest temperatura dyskusji, co i z czyich ust na tej sali pada, nigdy nie zdarzyło się z tej drugiej strony używać tego typu ocennych sformułowań wobec Państwa. Bądźmy przyzwoici !
- **radny Grzegorz Wolnik, Przewodniczący Sejmiku** – czy jest głos przeciwny ? ... A zatem zamykam dyskusję i przechodzimy do głosowania nad uchwałą zawartą na druku V/463...

Głosowanie nad uchwałą:

za

25

przeciw 13
wstrzym. 0

6. Podjęcie uchwały w sprawie zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Śląskiego na lata 2016-2025 (druk V/459):

- **radny Grzegorz Wolnik, Przewodniczący Sejmiku** – czy jest potrzebne wprowadzenie ? ... Nie widzę ! Proszę w takim razie o przedstawienie stanowiska Komisji Budżetu, Skarbu i Finansów ... opinia jest pozytywna ! Czy ktoś z Państwa Radnych chciałby zabrać głos ? ... Nie widzę ! Przechodzimy zatem do głosowania...

Głosowanie nad uchwałą:

za 25
przeciw 0
wstrzym. 13

7. Podjęcie uchwały w sprawie zmian budżetu i w budżecie Województwa Śląskiego na 2016 rok (druk V/460):

- **radny Grzegorz Wolnik, Przewodniczący Sejmiku** – czy jest potrzebne wprowadzenie ? ... Nie widzę ! Proszę w takim razie o przedstawienie opinii Komisji Budżetu, Skarbu i Finansów ... pozytywna ! Czy ktoś z Państwa Radnych chciałby zabrać głos ? ... Nie widzę ! A w takim razie przechodzimy zatem do głosowania...

Głosowanie nad uchwałą:

za 24
przeciw 0
wstrzym. 13

8. Podjęcie uchwały w sprawie przyjęcia Regulaminu określającego zasady udzielania dotacji celowych na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków województwa śląskiego (druk V/374):

- **radny Grzegorz Wolnik, Przewodniczący Sejmiku** – czy jest potrzebne wprowadzenie ? ... Nie widzę ! W takim razie proszę o przedstawienie stanowiska Komisji Edukacji, Nauki i Kultury ... opinia pozytywna ... oraz Komisji Budżetu, Skarbu i Finansów ... również pozytywna ! Czy ktoś z Państwa Radnych chciałby zabrać głos w tym punkcie ? ... Nie widzę !

Głosowanie nad uchwałą:

za	37
przeciw	0
wstrzym.	0

9. Podjęcie uchwały w sprawie powierzenia organizatorom publicznego transportu zbiorowego zadań własnych Województwa Śląskiego (druk V/457):

- **radny Grzegorz Wolnik, Przewodniczący Sejmiku** – czy jest potrzebne wprowadzenie ? ... Nie widzę ! W takim razie proszę o przedstawienie stanowiska Komisji Rozwoju i Zagospodarowania Przestrzennego ... opinia pozytywna ! Czy ktoś z Państwa Radnych chciałby zabrać głos w tym punkcie ? ... Nie widzę !

Głosowanie nad uchwałą:

za	35
przeciw	0
wstrzym.	0

10. Podjęcie uchwały w sprawie rozszerzenia działalności Śląskiego Centrum Rehabilitacji i Prewencji w Ustroniu (druk V/458):

- **radny Grzegorz Wolnik, Przewodniczący Sejmiku** – czy ... ? niepotrzebne jest wprowadzenie ? ... Proszę o przedstawienie w takim razie stanowiska Komisji Polityki Społecznej i Ochrony Zdrowia ... opinia jest pozytywna ! Czy ktoś z Państwa Radnych chciałby zabrać głos ? ... Nie widzę !

Głosowanie nad uchwałą:

za	36
przeciw	0
wstrzym.	0

11. Podjęcie uchwały w sprawie wyznaczenia Aglomeracji Zasole Bielańskie (druk V/447):

- **radny Grzegorz Wolnik, Przewodniczący Sejmiku** – przechodzimy teraz do serii uchwał aglomeracyjnych i w takim razie prosiłbym o zbiorcze przedstawienie stanowiska Komisji Środowiska i Gospodarki Wodnej na temat tej i kolejnych dziewięciu uchwał ... wszystkie opinie odnośnie uchwał aglomeracyjnych są pozytywne. Czy ktoś z Państwa Radnych chciałby zabrać głos w tym punkcie ? ... Nie widzę !

Głosowanie nad uchwałą:

za	30
przeciw	0
wstrzym.	0

12. Podjęcie uchwały w sprawie wyznaczenia Aglomeracji Woźniki (druk V/448):

Uwag nie zgłoszono.

Głosowanie nad uchwałą:

za	27
przeciw	0
wstrzym.	0

13. Podjęcie uchwały w sprawie wyznaczenia Aglomeracji Woźniki-Psary (druk V/449):

Uwag nie zgłoszono.

Głosowanie nad uchwałą:

za	31
przeciw	0
wstrzym.	0

14. Podjęcie uchwały w sprawie wyznaczenia Aglomeracji Orzesze (druk V/450):

Uwag nie zgłoszono.

Głosowanie nad uchwałą:

za	33
przeciw	0
wstrzym.	0

15. Podjęcie uchwały w sprawie wyznaczenia Aglomeracji Częstochowa (druk V/451):

Uwag nie zgłoszono.

Głosowanie nad uchwałą:

za	28
przeciw	0
wstrzym.	0

16. Podjęcie uchwały w sprawie wyznaczenia Aglomeracji Będzin (druk V/452):

Uwag nie zgłoszono.

Głosowanie nad uchwałą:

za	29
przeciw	0
wstrzym.	0

17. Podjęcie uchwały w sprawie wyznaczenia Aglomeracji Wręczyca Wielka (druk V/453):

Uwag nie zgłoszono.

Głosowanie nad uchwałą:

za	31
przeciw	0
wstrzym.	0

18. Podjęcie uchwały w sprawie wyznaczenia Aglomeracji Kruszyna (druk V/454):

Uwag nie zgłoszono.

Głosowanie nad uchwałą:

za	34
przeciw	0
wstrzym.	0

19. Podjęcie uchwały w sprawie wyznaczenia Aglomeracji Suszec (druk V/455):

Uwag nie zgłoszono.

Głosowanie nad uchwałą:

za	30
przeciw	0
wstrzym.	0

20. Podjęcie uchwały w sprawie wyznaczenia Aglomeracji Pisarzowice (druk V/456):

Uwag nie zgłoszono.

Głosowanie nad uchwałą:

za	32
przeciw	0
wstrzym.	0

21. Podjęcie uchwały w sprawie rozpatrzenia skargi na Marszałka Województwa Śląskiego (druk V/462):

- **radny Grzegorz Wolnik, Przewodniczący Sejmiku** – czy jest potrzebne wprowadzenie ? ... Nie jest potrzebne ...w takim razie przechodzimy do głosowania...

Głosowanie nad uchwałą:

za	27
przeciw	0
wstrzym.	2

22. Sprawozdanie z działalności Zarządu Województwa Śląskiego w okresie pomiędzy sesjami:

- **radny Grzegorz Wolnik, Przewodniczący Sejmiku** – otrzymaliście Państwo obszerny materiał od Zarządu. Czy ktoś z Państwa Radnych chciałby podzielić się jakimiś uwagami, bądź skierować pytania do Zarządu ?
- **radna Beata Kocik** – mam pytanie związane z Kamienicą Polską. Będzie wszczęte postępowanie administracyjne w przedmiocie zwrotu środków finansowych – chodzi o budowę hali sportowej. Chciałam dowiedzieć się w jakiej wysokości Gmina Kamienica Polska będzie musiała zwrócić środki finansowe ?
- **Pani Lidia Koczur, Zastępca Dyrektora Wydziału Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego** – wobec gminy Kamienica Polska zostało wszczęte postępowanie w przedmiocie zwrotu środków finansowych z płatności ze środków europejskich. Kwota do zwrotu w tej chwili wynosi 132 889 zł ze względu na nałożoną korektę finansową za naruszenie przepisów ustawy *Prawo zamówień publicznych*. To były drobne korekty, natomiast uzbierała się kwota 132 tys.
- **radny Grzegorz Wolnik, Przewodniczący Sejmiku** – czy Panią Radną satysfakcjonuje ? ... Tak, dziękuję ! ... Nie widzę nikogo liście oczekujących, a zatem przechodzimy do kolejnego punktu jakim są: *interpelacje, zapytania, wnioski i oświadczenia*...

23. Interpelacje, zapytania, wnioski, oświadczenia radnych:

- **radna Ewa Żak** – interpelacja w sprawie w sprawie zabezpieczenia środków finansowych na zadania realizowane przez WOPR na akwenach w południowej części województwa (na piśmie – INT.5.0003.0203/16 http://sejmik.slaskie.pl/section_bip/interpelacje).
- **radny Krystian Kielbasa** – chciałbym złożyć interpelację dotyczącą problemu uciążliwego hałasu pochodzącego z autostrady A1 w rejonie osady Farskie Pole w Knurowie, pochodzącego z obiektu nad stawem *Moczury*. Chodzi tu o wiadukt WA 470 nad zbiornikiem *Moczury*. Przejeżdżające tamtędy samochody powodują hałas. Tego hałasu nie niwelują ekrany zamontowane, gdyż następuje potężne odbicie od lustra wody. Dochodzi do tego drżenie ziemi. Zjawiska te są bardzo uciążliwe dla mieszkańców Farskiego Pola, dlatego też zwracam się o to, aby spróbować pomóc mieszkańcom, nawet w tym żeby odpowiedzieć co możemy zrobić. To jest spowodowane nasilającym się drganiem złączy mostu i to jest bardzo niebezpieczne. Bardzo bym prosił o pomoc.
- **radny Grzegorz Wolnik, Przewodniczący Sejmiku** – nie widzę kolejnych oczekujących, a zatem proszę Państwa zbliżamy się do punktu ostatniego – *zamknięcie sesji Sejmiku*. Zanim do tego dojdzie chciałem Państwa serdecznie zaprosić na nadzwyczajną sesję, która odbędzie się w trakcie *Kongresu Małych i Średnich Przedsiębiorstw*. Państwo dzisiaj, jeśli się nie mylę, otrzymaliście wszyscy zaproszenia i bardzo Państwa proszę o to żebyśmy się licznie na tej sesji stawili. Również mam prośbę do członków komisji Pana Profesora Marka Gzika, Komisji Gospodarki i Innowacji. Jest spotkanie z odpowiednikiem tejże komisji w Landtagu Nadrenii Północnej-Westfalii. Bardzo również proszę tych z Państwa, którzy są członkami tej komisji żeby na tym połączonym posiedzeniu w Muzeum Śląskim się stawili, bo byłem niedawno w Düsseldorfie i muszę przyznać, że tamtejszy Landtag bardzo poważnie traktuje kwestie tej współpracy. Chciałbym żebyśmy również pokazali swoje zaangażowanie. I ostatni komunikat – na krótkie posiedzenie zapraszam Kapitułę Odznaki Honorowej Województwa Śląskiego ... do Sali Dębowej tradycyjnie. Jako, że porządek obrad został wyczerpany zamykam XXVII sesję Sejmiku Województwa Śląskiego.

24. Zamknięcie sesji – [godz. 14²⁰].